

RESOLUCIÓ de 30 de juny de 2006, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius privats d'educació infantil i primària i d'educació especial per al curs 2006-2007

A fi d'establir els aspectes d'organització i funcionament i les orientacions generals per a l'aplicació pràctica de la normativa vigent en els aspectes didacticopedagògics, participatius i de gestió dels centres educatius privats d'educació infantil i primària i d'educació especial, i sens perjudici de les normatives específiques que regulen situacions particulars, en virtut de les atribucions conferides per l'article 16 de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya,

Resolc:

1. Aprovar les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius privats d'educació infantil i primària per al curs 2006-2007 en els termes establerts en aquesta Resolució.

2. Donar publicitat de les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius privats d'educació infantil i primària per al curs 2006-2007 a la pàgina d'Internet www.gencat.net/educacioiuniversitats

Barcelona, 30 de juny de 2006

Francesc Vidal i Pla
Secretari general

Instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius privats d'educació infantil i primària i d'educació especial per al curs 2006-2007

ÍNDEX

I. Organització general del centre

1. *Prioritats generals*
2. *Integració escolar i social de l'alumnat: el centre acollidor*

2.1. Consolidar la llengua catalana, i l'aranès si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe

2.2. Fomentar l'educació intercultural, basada en l'equitat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència

2.3. Promoure l'equitat per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació

2.4. Centre educatiu i entorn: l'educació comunitària

3. *Atenció a les necessitats educatives de l'alumnat*

3.1. Acció tutorial
3.2. Atenció a la diversitat
3.3. Atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials

3.3.1. Escolaritat compartida
3.4. Atenció a l'alumnat nouvingut

3.4.1. Acollida i integració
3.4.2. Aula d'acollida

3.4.3. Adaptacions del currículum per a l'alumnat nouvingut

3.4.4. Avaluació de l'alumnat nouvingut

3.4.5. Professorat tutor de l'aula d'acollida

3.4.6. Incorporació d'alumnat procedent de sistemes educatius estrangers

3.5. Atenció a l'alumnat que pateix malalties prolongades

3.6. Adaptacions i modificacions del currículum

3.7. Desplegament del currículum en els centres d'educació especial

4. *Plans estratègics*

5. *Projectes d'innovació educativa*

6. *Avaluació de centre*

7. *Programació general del centre*

8. *Programacions didàctiques*

II. Organització del currículum

9. *Normativa d'aplicació*

10. *Aspectes prioritaris*

10.1. Hàbits i normes en l'educació infantil

10.2. La llengua oral

10.3. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura

10.4. La lectura

10.5. Competències matemàtiques

10.6. Llengua estrangera

11. *Competències bàsiques*

12. *Tecnologies de la informació i la comunicació*

13. *Ensenyament de la religió*

14. *Avaluació i promoció de l'alumnat*

III. Organització del curs

15. *Calendari escolar*

16. *Horari del centre*

17. *Horari de l'alumnat*

IV. Aspectes generals

18. *Drets i deures dels alumnes*

19. *Foment de la igualtat d'oportunitats per a nois i noies*

20. *Llibres de text*

21. *Simultaneïtat d'estudis d'educació primària i estudis de dansa*

22. *Salut i seguretat*

22.1. Farmaciola

22.2. Prevençió del tabaquisme i de l'alcoholisme

22.3. Control de plagues

22.4. Plans d'emergència

23. *Ús d'imatges d'alumnes*

24. *Participació de les famílies*

V. Formació permanent del professorat

Programes del Departament d'Educació i Universitats

VI. Referents normatius

ANNEX

Model de document per orientar l'elaboració de plans individuals intensius

I. Organització general del centre

Els centres docents han d'establir, en el marc dels seus projectes educatiu i curricular, i com a conseqüència dels processos d'avaluació que es duiguin a terme, les fites que progressivament esdevenen objecte d'acció prioritària de la institució escolar. Aquestes fites poden constituir objectius o projectes a curt o mitjà termini. Les programacions generals anuals dels centres han d'explicitar les actuacions que es duran a terme en cada curs escolar en relació amb aquestes prioritats.

1. Prioritats generals

Des de la perspectiva global del sistema

educatiu, el Departament d'Educació i Universitats considera aspectes prioritaris que cal consolidar en tots els centres:

– L'ús de la llengua catalana com a llengua d'aprenentatge i de comunicació en les actuacions docents i administratives del centre.

– L'escolarització integradora de tot l'alumnat atinent, des d'un plantejament global de centre, les necessitats educatives de l'alumnat i prioritzant, sempre que sigui possible i adequat, la màxima participació en els entorns escolars ordinaris.

– L'assoliment per tot l'alumnat d'un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en l'aprenentatge.

– L'impuls de l'aprenentatge de les llengües estrangeres introduint, amb caràcter general, la llengua estrangera en el cicle inicial de l'educació primària i avançant en experiències d'introducció de la llengua estrangera al parvulari i d'ús de la llengua estrangera en àrees no lingüístiques, segons el projecte del centre.

– La integració de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en el procés d'ensenyament-aprenentatge i en l'avaluació de les diferents àrees del currículum.

– La integració en els processos d'ensenyament i aprenentatge de continguts vinculats a la coeducació, la ciutadania, la convivència, l'educació ambiental, la salut, la comunicació audiovisual, l'accés a la informació i el gust per la lectura.

– La coordinació entre el professorat de primària i el de secundària per afavorir la coherència del procés educatiu i la millora dels aprenentatges dels alumnes.

Els projectes educatiu i curricular dels centres han de contenir aquestes prioritats i les programacions generals del centre han d'incloure les actuacions per a la seva implantació.

2. Integració escolar i social de l'alumnat: el centre acollidor

D'acord amb l'objectiu general del Pla per a la llengua i la cohesió social, cal garantir la integració escolar i social de tot l'alumnat, amb independència de la llengua, cultura, condició social i origen, a partir de tres eixos:

– Consolidar la llengua catalana, i l'aranès si escau, com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.

– Fomentar l'educació intercultural, basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència.

– Promoure l'equitat per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació.

El concepte de centre acollidor implica concebre el procés d'acollida en un sentit ampli: cal preveure l'acollida del professorat nou que arriba a les aules, l'acollida de les noves famílies que matriculen els seus fills i filles per primera vegada... En aquest sentit, els centres han de revisar i adequar tots els documents d'organització i gestió per desenvolupar els tres eixos esmentats.

2.1. Consolidar la llengua catalana, i l'aranès si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe

Per assegurar aquest objectiu el centre ha de:

- Utilitzar la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya, i l'aranès a la Vall d'Aran, normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: les activitats orals i escrites, les exposicions del professorat, el material didàctic, els llibres de text i les activitats d'aprenentatge i d'avaluació han de ser en llengua catalana. Així mateix, les reunions, els informes, les comunicacions... han de ser també en llengua catalana.

- Establir pautes d'ús lingüístic favorables a la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa i garantir que totes les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn siguin en llengua catalana, sens perjudici que s'arbitrin mesures de traducció en el període d'acollida de les famílies de l'alumnat nouvingut.

- Explicitar en el projecte lingüístic el tractament de les llengües en el currículum.

- Reflectir en la programació de l'àrea de llengua el treball conjunt en llengua catalana i en llengua castellana dels continguts, objectius, aspectes metodològics i criteris d'avaluació. Les estructures lingüístiques comunes de llengua catalana i llengua castellana han d'introduir-se en la llengua d'aprenentatge, evitant repeticions en les dues llengües. Les competències lingüístiques que tenen un caràcter transversal han de tractar-se des de les diferents àrees.

- Garantir que les metodologies i els agrupaments de l'alumnat afavoreixin les interaccions per millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana, potenciant activitats d'ús de la llengua no directament relacionades amb l'activitat ordinària del centre.

- Ajustar l'enfocament metodològic de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües catalana i castellana a la realitat sociolingüística de l'alumnat del centre.

- Impartir la resta d'àrees en llengua catalana, a excepció de la llengua castellana i de les llengües estrangeres, i, en els centres que ateses les condicions del seu entorn sociolingüístic disposin d'un projecte específic, impartir una altra àrea en llengua castellana, o, en els centres que participin en el pla de llengües estrangeres o disposin d'autorització específica, impartir blocs de continguts o una àrea no lingüística en llengua estrangera.

- Tenir com a objectiu fonamental que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa i que en acabar l'educació obligatòria pugui utilitzar normalment i correcta les dues llengües oficials i comprendre i produir missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el seu projecte lingüístic.

- Transmetre la importància de conèixer tantes llengües com sigui possible i la necessitat d'usar la llengua catalana com a llengua comuna de cohesió social. Potenciar el respecte per totes les llengües, la importància de la diversitat lingüística i cultural i la necessitat de preservació de les llengües minoritzades.

- Facilitar a l'alumnat, dins de l'horari extraescolar i d'acord amb els criteris establerts pel Departament d'Educació i Universitats i pel projecte lingüístic, el coneixement de les llengües de la nova immigració.

- Assegurar que els infants d'educació infantil i del cycle inicial d'educació primària, els pares, mares o tutors dels quals sol·licitin que

els seus fills o filles rebin l'ensenyament en llengua castellana, siguin escolaritzats en aquesta llengua mitjançant atenció i suport material individualitzats. Els mestres del cycle s'han d'organitzar per donar aquesta atenció, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especificitat dels seus aprenentatges. La direcció del centre comunicarà als serveis territorials corresponents les necessitats derivades d'aquesta organització que no puguin ser ateses amb els recursos propis del centre. Els serveis territorials prendran les mesures que considerin adequades per atendre-les.

2.2. Fomentar l'educació intercultural, basada en l'equitat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència

L'educació intercultural implica un model educatiu que potencia la cultura del diàleg i de la convivència, i ajuda a desenvolupar la consciència i el sentiment d'igualtat com a condició prèvia per al coneixement i el respecte de les diferències culturals.

El centre educatiu ha de tenir com a objectiu fonamental que tot l'alumnat, el de la cultura majoritària i el de les minoritàries, mitjançant qualsevol àrea curricular, desenvolupi les aptituds i les actituds que el capacitin per viure en la nostra societat multicultural i multilingüe.

Per assolir aquest objectiu cal que el centre:

- Possibiliti que tot l'alumnat senti que forma part de la societat catalana, sense perdre els referents propis.

- Fomenti actituds d'obertura que faciliten l'enriquiment personal i cultural. Ajudi a superar estereotips i prejudicis respecte a persones i grups diferents. Subratlli les semblances i fomenti el respecte pels valors, creences i comportaments de les diverses cultures en el marc de la Declaració Universal dels Drets Humans i dels Drets dels Infants.

- Expliciti els continguts interculturals en les àrees curriculars.

- Desenvolupi una actitud crítica envers qualsevol cultura, tant la pròpia com l'aliena.

- Incentivi la participació escolar de tots els alumnes i llurs famílies, eviti qualsevol tipus de marginació i potencii la convivència i la cooperació entre alumnes de cultures familiars diverses, dins i fora de l'escola.

- Desenvolupi habilitats per a la convivència, necessàries a l'hora de participar en la vida ciutadana multicultural, i es preocupi per la integració socioafectiva de tot l'alumnat.

2.3. Promoure l'equitat per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació

Cal crear en els centres docents les condicions que facin efectiva la igualtat d'oportunitats per accedir a una educació de qualitat i evitar qualsevol tipus de marginació i exclusió.

Per assolir aquest objectiu, el centre ha de:

- Garantir la integració escolar i social de tot l'alumnat, amb una atenció especial a l'alumnat amb més risc d'exclusió social, vetllant per obtenir-ne el màxim rendiment escolar, mitjançant les eines disponibles i mostrant expectatives positives respecte a les possibilitats d'aquest alumnat.

- Adoptar mesures preventives respecte a l'absentisme escolar i fer-ne un seguiment acurat.

- Detectar les necessitats específiques de l'alumnat (físiques, cognitives, afectivorelacionals i socials), preveure'n la tutorització efectiva i vetllar pels aspectes afectius, emocionals i relacionals, fent un èmfasi especial en l'alumnat amb risc d'exclusió.

- Garantir la no-discriminació de l'alumnat per raons econòmiques, facilitant la informació i l'accés de les famílies als diferents tipus d'ajuts i beques que tenen a l'abast i promovent que tot l'alumnat disposi del material escolar necessari i tingui accés a les activitats complementàries i extraescolars programades pel centre.

- Fomentar la integració social de l'alumnat i de les famílies col·laborant en un treball en xarxa amb el teixit associatiu i corporatiu de la localitat per aconseguir la continuïtat educativa i potenciar el desenvolupament, si escau, d'un pla educatiu d'entorn.

2.4. Centre educatiu i entorn: l'educació comunitària

El nou model educatiu de centre acollidor ha d'estendre la seva acció educadora més enllà del centre i aprofitar els recursos de l'entorn per assegurar la continuïtat i la coherència educativa dels infants i els joves, i per fer una escola arrelada a l'entorn i vinculada a la seva realitat social, una escola que treballa en xarxa i que col·labora amb tot l'entramat social i cultural que l'envolta.

Per això és necessari:

- El treball d'equip pluridisciplinari entre tots els professionals que intervenen en el procés educatiu que faciliti una resposta educativa eficaç i coherent.

- Coordinar-se i col·laborar amb els altres centres educatius de la zona i amb els serveis educatius que hi intervenen.

- Potenciar el treball en xarxa amb el teixit associatiu i corporatiu de la localitat per aconseguir la continuïtat educativa i fomentar la integració social dels alumnes i llurs famílies.

- Dinamitzar la participació de les famílies amb una especial atenció pels sectors més desfavorits.

- Fomentar la participació de l'alumnat en els processos de decisió del centre.

- Articular el projecte educatiu de centre amb un projecte comú d'entorn, vetllant per la continuïtat entre els valors que es treballen al centre i els de la resta d'activitats: esportives, culturals i de lleure.

- Facilitar l'obertura del centre i els espais i recursos necessaris per al desenvolupament d'activitats lligades al treball d'entorn, propiciant la participació de tot l'alumnat, amb una cura especial per a l'alumnat amb més necessitats.

En aquelles zones on es desenvolupi un pla educatiu d'entorn —iniciativa de cooperació entre diferents administracions, que cristal·litza en la signatura d'un conveni entre un ajuntament i el Departament d'Educació i Universitats—, per tal d'optimitzar els recursos existents a fi d'aconseguir una educació integral per a tot l'alumnat i promoure la cohesió social, els centres han de:

- Fomentar la participació dels membres de la comunitat escolar en els processos de presa de decisions del Pla educatiu d'entorn.

- Promoure la creació d'una comissió del consell escolar de centre per dinamitzar ac-

tuacions de la comunitat educativa relacionades amb el Pla educatiu d'entorn.

- Incloure en la programació general anual del centre les actuacions previstes en el Pla educatiu d'entorn.

- Fer conèixer a la comunitat local les actuacions del centre respecte als objectius del Pla educatiu d'entorn.

- Facilitar la participació del professorat en les comissions de treball del Pla educatiu d'entorn.

- Estimular la participació de l'alumnat i de les famílies en les actuacions i activitats del Pla educatiu d'entorn.

3. Atenció a les necessitats educatives de l'alumnat

L'atenció a la diversitat de necessitats educatives que presenten els alumnes i l'assoliment per part de tot l'alumnat de les competències que li permetin el seu desenvolupament personal i escolar és un principi comú a tots els cicles i etapes de l'educació obligatòria. El professorat ha d'organitzar l'activitat docent tenint en compte les característiques del seu alumnat i la diversitat de necessitats i ritmes d'aprenentatge.

3.1. Acció tutorial

L'acció tutorial és el conjunt d'accions educatives que contribueixen al desenvolupament personal i a l'orientació de l'alumnat per tal de potenciar que aconseguixin un millor creixement personal i integració social. Així mateix, l'acció tutorial ha de contribuir al desenvolupament d'una dinàmica positiva en el grup classe i a la implicació de l'alumnat i de les seves famílies en la dinàmica del centre. L'acció tutorial ha d'integrar les funcions del tutor/a i les actuacions d'altres professionals i organitzacions (mestres, equips de nivell, comissions, etc.).

Per tal d'afavorir el procés de formació integral de l'alumnat en l'acció tutorial s'ha de considerar el desenvolupament, conjuntament amb les famílies, dels aspectes següents:

- Desenvolupament personal: autoconeixement, educació emocional, hàbits saludables i conductes de risc.

- Orientació escolar: procés d'aprenentatge, avaluació i autoavaluació, canvis d'etapes.

- Convivència i cooperació: habilitats socials, participació, gestió de conflictes.

En l'educació primària, una de les hores disponibles per completar l'organització del currículum es pot destinar al desenvolupament d'activitats d'acció tutorial amb el grup classe.

El tutor o tutora del grup, com a responsable del seguiment de l'alumnat, ha de vetllar especialment per l'assoliment progressiu de les competències bàsiques i per la coordinació, a aquests efectes, de tots els mestres que incideixen en un mateix alumne/a. També correspon al tutor/a la realització d'entrevistes i reunions amb pares i mares, el seguiment de la documentació acadèmica i la coordinació de l'elaboració d'adaptacions del currículum a les necessitats i a les característiques de l'alumnat.

Per tal de garantir la continuïtat de l'acció tutorial és important que el tutor/a sigui el mateix al llarg de cada cicle.

Correspon a l'equip de cicle la planificació i la coordinació de les actuacions tutorial, el

seguiment del seu desenvolupament i l'avaluació dels resultats.

En la planificació i el desenvolupament de l'acció tutorial es podrà comptar amb l'assessorament de l'EAP.

3.2. Atenció a la diversitat

En l'educació primària és important que tot l'alumnat assoleixi un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i la resolució de problemes i d'autonomia en el treball escolar.

Per tant, en el temps destinat a l'atenció a la diversitat caldrà prioritzar l'atenció a l'alumnat que mostra dificultats en l'assoliment d'aquestes competències, especialment al que passa de curs o promociona de cicle sense haver assolit els objectius de l'anterior, i adoptar les estratègies més convenients per aconseguir-ho, considerant, si escau, la possibilitat de continuar un any més en qual-sevol dels cicles o cursos de l'etapa per tal de garantir-ne l'assoliment. Cal que el professorat detecti, com més aviat millor, les dificultats d'aprenentatge dels alumnes i estableixi les corresponents mesures d'intervenció per tal d'evitar el progressiu desfasament de l'alumnat al llarg dels cursos.

3.3. Atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials

En el marc dels principis generals d'integració escolar i educació inclusiva, l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials s'ha de proporcionar, sempre que per les seves característiques sigui possible i adequat, en entorns escolars ordinaris, proporcionant-los el suport necessari per possibilitar-los l'accés als entorns i activitats generals i als aprenentatges escolars i l'assoliment de les competències bàsiques.

L'aprenentatge cooperatiu, la intervenció de més d'un professional a l'aula, la planificació individualitzada de l'activitat dels alumnes i la resolució col·laborativa de conflictes, entre altres, poden afavorir la inclusió de tot l'alumnat a l'aula ordinària.

L'atenció a les necessitats educatives de tot l'alumnat ha de plantejar-se des de la perspectiva global del centre i ha de formar part de la seva planificació.

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials ha de seguir el mateix procés que la resta d'alumnat ordinari. Les adaptacions curriculars individualitzades, i si escau les modificacions del currículum, han d'esdevenir el referent per a l'avaluació d'aquest alumnat, tenint en compte, en el marc dels objectius del curs, del cicle i de l'etapa, l'assoliment de les competències que afavoreixen l'autonomia per a l'aprenentatge i el desenvolupament personal i social.

En la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials s'ha de tenir especialment en compte l'assoliment de les competències bàsiques (la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, l'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i l'autonomia en el treball escolar), el desenvolupament personal i social (adaptació a l'aula ordinària, grup específic, grup reduït) i l'adquisició d'hàbits d'autonomia i de treball (autonomia personal, ordre, treball, planificació de tasques).

En els informes trimestrals s'explicitarà l'e-

volució de l'alumne/a en les diferents àrees (continguts treballats i objectius assolits), l'assoliment d'hàbits d'autonomia i desenvolupament personal i l'adaptació al centre i al grup.

La implicació de les famílies i l'enregistrament sistemàtic dels aspectes que es tracten i els acords que es prenen seran essencials per poder fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat.

En l'apartat d'observacions de les actes d'avaluació i en l'expedient acadèmic es faran constar l'àrea o les àrees del curs en què l'alumne/a ha seguit una adaptació o una modificació curricular. Així mateix, a la pàgina 12 del llibre d'escolaritat de l'ensenyament bàsic —observacions sobre l'escolaritat— es consignaran els cursos en què l'alumne/a hagi seguit una adaptació o una modificació del currículum.

3.3.1. Escolaritat compartida

D'acord amb la Resolució EDC/449/2006, de 23 de febrer (DOGC núm. 4585, de 3.3.2006), per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula de l'alumnat, els alumnes que s'escolaritzin de manera compartida entre un centre ordinari i un centre d'educació especial es matricularan al centre en el qual, segons la resolució de la direcció dels serveis territorials, tingui una major permanència. Aquest centre tindrà la custòdia de la documentació acadèmica corresponent.

Per fer el seguiment de l'evolució de l'alumne/a, i introduir, si escau, modificacions en l'atenció educativa, es crearà una comissió formada per un professional de cada centre i el professional de l'EAP corresponent.

El tutor/a del centre on està matriculat l'alumne/a coordinarà el procés d'avaluació. Els mestres d'ambdós centres que atenguin l'alumne/a aportaran a la comissió d'avaluació informació sobre la seva evolució i els seus aprenentatges.

3.4. Atenció a l'alumnat nouvingut

Es considera alumne/a nouvingut aquell alumne/a de nova incorporació al sistema educatiu de Catalunya en els vint-i-quatre mesos darrers.

Davant el xoc emocional que en aquest alumnat pot suposar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre ha de preveure mesures específiques per tal que pugui sentir-se ben acollit i percebre el respecte envers la seva llengua i cultura, i que, al més ràpidament possible, pugui seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar o social.

El centre ha de donar una resposta personalitzada per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum comú i els processos de socialització d'aquest alumnat, i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

3.4.1. Acollida i integració

L'acollida i la integració escolar de tot l'alumnat ha de ser una de les primeres responsabilitats i dels primers objectius del centre educatiu i dels professionals que hi treballen.

Per aconseguir aquest objectiu, particularment pel que fa referència a l'alumnat nouvingut, el centre educatiu ha de:

- Proporcionar a les famílies la informació

adequada sobre el sistema escolar a Catalunya: funcionament del centre, tractament i ús de les llengües, recursos a l'abast, possibilitat de sol·licitud d'ajuts, procés d'integració de l'alumne/a al centre, assoliment dels aprenentatges...

- Garantir una comunicació eficient amb la família, utilitzant el servei de traducció si escau, per tal de copsar les necessitats de l'alumne/a (físiques, afectives, emocionals, cognitives, socials...). El centre podrà sol·licitar la presència d'un traductor/intèrpret quan l'alumne/a i la seva família desconeguin les dues llengües oficials a Catalunya. Tant les entrevistes inicials com el seguiment poden fer-se en sessions individuals o en grup.

A la web del Departament d'Educació i Universitats hi ha una llista actualitzada d'entitats i professionals que proporcionen serveis de traducció i d'interpretació. La petició del servei s'ha de fer directament a les entitats i professionals relacionats a la llista i ha de comptar amb el vistiplau del director o directora del centre. Els centres educatius disposen d'un espai web que el Departament ha habilitat al portal XTEC amb informació seleccionada i actualitzada sobre aquesta temàtica: www.xtec.cat/lic/nouvingut/professorat/prof_com_traduccio.htm.

- Fer l'avaluació inicial de l'alumne/a en la llengua familiar o d'escolarització prèvia, en la mesura que sigui possible.

- Vetllar per una correcta adscripció de curs i grup, preferentment al nivell que correspon a l'edat cronològica.

- Garantir el traspass d'informació al tutor/a i a l'equip docent.

- Atendre les necessitats afectives, emocionals i relacionals derivades dels processos migratoris i reforçar la tutoria per potenciar l'autoestima i proporcionar l'orientació escolar i/o laboral necessària.

3.4.2. Aula d'acollida

L'aula d'acollida ha d'esdevenir un punt de referència i un marc de treball obert amb una constant interacció amb la dinàmica del centre, que permeti una atenció emocional i curricular personalitzada i un aprenentatge intensiu de la llengua catalana. Ha de proporcionar a l'alumne/a nouvingut una atenció adequada a les necessitats i als progressos relacionals i lingüístics, sense perdre el contacte amb la resta de grup classe al qual estigui adscrit.

La metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives.

És convenient que l'horari de l'aula d'acollida no interfereixi en aquelles matèries que l'alumne/a nouvingut pot compartir amb els companys de classe i que la durada de l'assistència vagi disminuint a mesura que avanci en els aprenentatges. Cal garantir un espai on l'alumne/a interactui amb la resta de l'alumne/a del grup classe per facilitar el seu procés de socialització. Cap alumne/a ha de romandre totes les hores lectives a l'aula d'acollida. Una opció recomanable seria que hi estigués la meitat del seu horari lectiu. El pas de l'alumne/a nouvingut a l'aula ordinària demana molta coordinació i una atenció educativa que incrementi progressivament els aprenentat-

ges normalitzats, però amb el suport suficient per assegurar l'èxit escolar.

Pel caràcter obert de l'aula els alumnes han de poder incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs, i també s'ha de poder decidir la reincorporació d'un alumne o alumna a l'aula ordinària en el moment que es consideri més adient.

El nombre de mestres que intervé a l'aula ha de ser reduït.

El recurs "aula d'acollida" ha d'estructurar-se de manera flexible, en funció de les necessitats de l'alumne/a que ha d'atendre i tenint en compte la cultura organitzativa de cada centre. Això implica la possibilitat d'atendre alumne/a en grups diversos en funció de la seva escolarització prèvia, la seva llengua d'origen o altres característiques que puguin determinar necessitats educatives específiques diferenciades. Es recomana que el nombre màxim d'alumne/a que treballa simultàniament en cada grup se situï a l'entorn dels 10 alumnes. És important recordar que l'usuari habitual de l'aula d'acollida ha de ser l'alumne/a nouvingut que s'ha incorporat al centre a partir dels 8 anys o del tercer curs d'educació primària.

El professorat ha de tenir experiència docent i domini de les tecnologies de la informació i la comunicació. D'entre aquest professorat el director/a del centre nomenarà el tutor o tutora responsable. Es preveu un assessorament i un pla de formació específic per al professorat.

El tutor o tutora del grup classe ordinari, com a responsable del seguiment de l'alumne/a, ha de vetllar especialment pel progressiu assoliment de les competències bàsiques de l'alumne/a que assisteix durant una part del seu horari escolar a l'aula d'acollida i per la coordinació, a aquests efectes, amb el tutor o tutora d'aquesta aula.

3.4.3. Adaptacions del currículum per a l'alumne/a nouvingut

L'aprenentatge de la llengua de l'escola és una de les primeres necessitats de l'alumne/a que, sense conèixer-la, s'incorpora als centres educatius de Catalunya. Per això, a més de les activitats docents dedicades directament a l'ensenyament de la llengua catalana, tota la comunitat educativa ha de vetllar especialment per facilitar-ne l'aprenentatge.

L'especificitat del procés d'aprenentatge d'aquest alumne/a, sovint incorporat durant el curs escolar, amb situacions singulars fruit de la diversitat d'edats, procedències i processos d'escolarització previs i especialment el fet de compartir el temps escolar entre l'aula d'acollida o altres estructures de suport i l'aula ordinària, fa necessària l'elaboració d'un pla individual intensiu. (En l'annex hi ha un model de protocol orientatiu.)

Aquest document ha de recollir la informació obtinguda amb l'avaluació inicial de l'alumne/a nouvingut, ha de prioritzar les necessitats educatives a treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés d'acceleració del seu aprenentatge, que li ha de permetre incorporar-se plenament, al més aviat possible, a la dinàmica habitual del seu grup classe de referència. I tot això s'ha de fer tenint en compte la diversitat de l'alumne/a i la coresponsabilitat de tots els agents que intervenen en el seu aprenentatge.

Quan les necessitats educatives de l'alumne/a comportin importants dificultats afegides a les pròpies de la competència lingüística, s'elaborarà la corresponent adaptació curricular individualitzada (ACI) o, si és el cas, es proposarà una modificació del currículum. Les adaptacions curriculars individualitzades i les modificacions del currículum han de preveure el procés d'adquisició de les competències bàsiques: comprensió i expressió oral i escrita, agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes, coneixements essencials dels àmbits social i científic i autonomia en el treball escolar.

Les adaptacions curriculars individualitzades han d'explicitar les característiques o situació de l'alumne/a, les prioritats educatives, la proposta curricular i els emplaçaments en què es durà a terme, així com els criteris per al seguiment i l'avaluació dels aprenentatges d'aquest alumne/a. Cal preveure la dotació dels suports necessaris amb tots els recursos del centre per a aquell alumne/a amb una escolarització prèvia deficient.

3.4.4. Avaluació de l'alumne/a nouvingut

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumne/a nouvingut es durà a terme en relació amb els objectius del seu pla individual intensiu, adaptació curricular individualitzada o modificació del currículum. L'avaluació ha de ser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees.

3.4.5. Professorat tutor de l'aula d'acollida

El tutor/a de l'aula d'acollida ha de ser el referent més clar per a l'alumne/a nouvingut, però és responsabilitat de tota la comunitat educativa la resposta que s'ofereix a aquest alumne/a per a la seva plena integració al centre.

El tutor de l'aula d'acollida ha de dur a terme les funcions següents:

- Fer l'avaluació inicial i col·laborar en l'elaboració de plans individuals intensius i, si cal, de les adaptacions curriculars individualitzades o les modificacions del currículum d'acord amb les necessitats educatives de cada un dels alumnes respecte al seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

- Gestionar l'aula d'acollida: planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar les metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.

- Aplicar metodologies i estratègies d'immersió lingüística per a l'adquisició de la llengua.

- Promoure la integració de l'alumne/a nouvingut a les seves aules de referència.

- Col·laborar en la sensibilització i introducció de l'educació intercultural al procés educatiu de l'alumne/a nouvingut.

- Participar en les reunions dels equips docents, comissions d'avaluació..., per coordinar actuacions i fer el seguiment dels alumnes a fi d'assegurar la coherència educativa.

3.4.6. Incorporació d'alumne/a procedent de sistemes educatius estrangers

La incorporació dels alumnes procedents de sistemes educatius estrangers en qualsevol dels cursos de l'educació primària es realitzarà tenint com a referents la seva edat i els

coneixements i les possibilitats de progrés que el centre observi en el procés d'acollida.

3.5. Atenció a l'alumnat que pateix malalties prolongades

D'acord amb la normativa sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius de nivell no universitari de Catalunya, que desplega la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, es reconeix el dret que tenen els alumnes que cursen nivells obligatoris i que pateixen una adversitat familiar, un accident o una malaltia prolongada, a rebre l'ajut necessari per tal d'assegurar el rendiment escolar. Així mateix, el Decret 299/1997, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials, estableix en l'article 10.2 que el Departament d'Educació i Universitats podrà col·laborar en l'atenció educativa domiciliària als alumnes en edat d'escolaritat obligatòria que la necessitin perquè pateixen malalties greus que no els permeten assistir al centre.

L'alumnat en edat d'escolaritat obligatòria que pel fet de patir malalties prolongades no pugui assistir al centre durant un període superior a 30 dies, podrà rebre atenció educativa al domicili familiar o al centre hospitalari durant el període en què no pot assistir a les classes.

Per sol·licitar l'atenció domiciliària els pares dels alumnes han de presentar una sol·licitud al centre on està matriculat el seu fill o filla, acompanyada de l'informe mèdic en el qual es faci constar el diagnòstic i la previsió aproximada del temps que l'alumne/a no podrà assistir al centre, així com el nom i cognoms del facultatiu/iva que fa el seguiment de la malaltia i el número de col·legiat/ada. Les sol·licituds es formularan d'acord amb el model que es podrà obtenir a l'apartat *Beques i ajuts* de la web www.gencat.net/educaciouniversitats

El titular del centre ha de trametre la sol·licitud i l'informe mèdic als serveis territorials corresponents juntament amb una certificació del curs en què es troba escolaritzat/ada l'alumne/a i el nom del professor/a tutor/a que tutelarà el procés d'aprenentatge durant el període en què l'alumne/a no pugui assistir al centre.

L'equip docent, amb l'assessorament, si escau, de l'EAP, ha d'elaborar la proposta curricular a desenvolupar per l'alumne/a durant el període de no-assistència a classe. El professor/a tutor/a ha de fer el seguiment de la seva evolució amb el professorat que l'atengui al centre hospitalari o en atenció domiciliària.

El docent que realitzi l'atenció domiciliària ha de coordinar-se amb el professor/a tutor/a del centre i, si convé, el professorat del centre hospitalari, amb la finalitat de fer el seguiment oportú del procés d'aprenentatge de l'alumne/a.

L'atenció domiciliària finalitza quan l'alumne/a s'incorpori a les classes. Si l'alumne/a no pot incorporar-se en la data prevista cal trametre un nou informe mèdic en què es faci constar la previsió de temps que, segons el/la facultatiu que fa el seguiment de la malaltia, l'alumne/a pot continuar encara sense incorporar-se al centre.

Les sol·licituds es poden presentar en qualsevol moment del curs escolar.

Les famílies poden sol·licitar que l'alumne/a pugui disposar d'un ordinador portàtil mentre duri l'atenció domiciliària. En aquest cas caldrà fer-ho constar en el full de sol·licitud.

Les persones beneficiàries d'aquesta atenció han de facilitar a l'Administració educativa tota la informació que se'ls requereixi.

3.6. Adaptacions i modificacions del currículum

Són adaptacions curriculars individualitzades el conjunt de precisions i canvis que es realitzen en els components del projecte curricular del centre o en la programació, per a un alumne o alumna, per tal d'ajustar la resposta educativa a les seves necessitats educatives específiques.

L'elaboració de les adaptacions curriculars individualitzades es fonamentarà en l'anàlisi de les necessitats de l'alumne/a per a l'assoliment dels objectius del currículum i dels processos d'avaluació dels progressos de l'alumnat.

Les adaptacions curriculars individualitzades han d'explicitar:

- Les característiques i situació de l'alumne/a.
- Les prioritats educatives en l'àmbit personal, social i d'aprenentatge.
- Les propostes curriculars, els emplaçaments on es duren a terme i els suports per al seu desenvolupament.
- Els criteris de seguiment i avaluació del procés d'aprenentatge.

Atès que les adaptacions curriculars individualitzades (ACI) no han d'implacar modificacions d'elements prescriptius del currículum establert, les ha d'elaborar i aplicar el mateix centre amb relació al seu projecte curricular i la programació de cada cicle.

Les ACI les elabora el tutor/a de l'alumne/a amb la col·laboració del mestre o la mestra d'educació especial, dels professionals que han d'intervenir en la seva atenció i de l'EAP.

Les ACI han d'estar a disposició de l'Inspecció des de l'inici del curs, sens perjudici dels ajustaments que, d'acord amb l'evolució de l'alumne/a, al llarg del curs s'hi puguin incorporar.

Quan s'hagin exhaurit les possibilitats d'adaptació que ofereix el currículum i el procés de desplegament, es podran sol·licitar modificacions dels seus elements prescriptius segons el procediment establert dins l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

3.7. Desplegament del currículum en els centres d'educació especial

Els centres d'educació especial han de concretar el projecte curricular del centre i les programacions de cicle i aula tenint en compte el currículum general i les necessitats educatives especials de l'alumnat que hi és escolaritzat.

Els projectes curriculars d'aquests centres prioritzaran, d'acord amb l'edat de l'alumnat i el seu procés educatiu i evolutiu, el desenvolupament de la comunicació, de l'autonomia i la independència personal, de la competència en les relacions interpersonals, de la integració social i de l'adquisició d'habilitats relacionades amb entorns laborals.

Les modificacions d'elements prescriptius del currículum, de caràcter global de centre

o de caràcter individual, han de ser autoritzades per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa seguint el procediment establert en l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

Els centres que tinguin autoritzada una modificació de caràcter global de centre hauran d'elaborar les adaptacions curriculars individualitzades d'acord amb la modificació autoritzada i el desplegament del currículum que realitzi el centre.

4. Plans estratègics

Els centres amb pla estratègic autoritzat per al període 2003-2007 podran sol·licitar, mitjançant una convocatòria específica, una pròrroga d'un curs escolar per a la finalització del pla estratègic.

5. Projectes d'innovació educativa

El Departament d'Educació i Universitats fa pública anualment una convocatòria per a la selecció de projectes d'innovació educativa.

La participació en la convocatòria de programes d'innovació educativa comporta el compromís del centre d'implantar el projecte durant un mínim de tres cursos escolars. Els centres seleccionats han d'explicitar en la programació general anual les actuacions del projecte que es duren a terme durant el curs escolar. La Inspecció educativa realitzarà el seguiment del desenvolupament dels projectes.

La convocatòria de projectes d'innovació educativa per al curs 2007-2008 es farà el segon trimestre del curs escolar.

6. Avaluació de centre

L'avaluació és una eina de reflexió per al coneixement i la millora constant del servei educatiu que ofereix el centre.

El conjunt d'actuacions d'avaluació ha de proporcionar un coneixement aprofundit i interrelacionat de la realitat educativa, útil per a la presa de decisions que contribueixi a la millora de la gestió del centre i de la gestió del currículum, posant una atenció especial en la millora dels resultats d'aprenentatge de l'alumnat.

Cal un plantejament de l'avaluació que relacioni els resultats d'aprenentatge dels alumnes, els processos d'ensenyament i aprenentatge, la gestió dels recursos i els objectius que el centre es proposa, d'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa. L'avaluació ha de contribuir a obtenir una visió global del funcionament i dels resultats que aconsegueix el centre, identificant les bones pràctiques i els aspectes susceptibles de millora.

Tots els centres han de tenir elaborat i aprovat pel consell escolar el propi pla d'avaluació interna en els termes establerts en l'Ordre de 20 d'octubre de 1997, per la qual es regula l'avaluació dels centres docents sostinguts amb fons públics (DOGC núm. 2511, de 5.11.1997). Atès que en el curs 2005-2006 ha finalitzat el pla triennal d'avaluació 2003-2006, els centres han de concretar accions avaluatives per donar continuïtat als seus processos de millora. El pla d'avaluació del centre ha d'emmarcar-se en el projecte educatiu i ha de prendre en consideració la valoració del pla d'avaluació anterior.

En el curs 2005-2006 el Departament d'E-

ducació i Universitats ha iniciat un nou pla d'avaluació integrat que inclou la planificació i l'aplicació de tota l'activitat avaluativa que realitza el Departament d'Educació i Universitats, des dels diferents àmbits (avaluació del sistema educatiu, avaluació de programes, avaluació de centres, avaluació de la funció directiva i de la funció docent...), així com també la planificació i l'aplicació de l'avaluació de centre des d'una perspectiva integrada (avaluació interna - avaluació externa).

L'avaluació de centres, en el marc del nou Pla d'avaluació del Departament d'Educació i Universitats, preveu incorporar progressivament l'avaluació global diagnòstica i el sistema d'indicadors de centre.

L'avaluació global diagnòstica serveix per avaluar el centre en el seu conjunt, tot i que no implica l'avaluació detallada de tots els aspectes. Aquesta avaluació proporciona una visió panoràmica del centre.

Durant el curs 2005-2006 l'avaluació diagnòstica s'ha aplicat a 124 centres. En el curs 2006-2007 s'aplicarà aquesta avaluació als centres que participin en estudis de sistema educatiu, en concret els centres que formin part de la mostra per fer l'avaluació de l'etapa de l'educació primària.

El sistema d'indicadors de centre permet obtenir informació mesurable d'un conjunt acotat de variables avaluatives que ofereixen una perspectiva del funcionament i dels resultats del centre. Aquests indicadors inclouen informació de context, de resultats, de processos i de recursos. La informació referida a aquest conjunt de variables s'actualitzarà cada curs escolar i servirà tant per analitzar l'evolució del centre com per comparar la seva situació amb la de la resta de centres que els hagin aplicat. Aquest coneixement ha d'esdevenir el punt de referència per a l'adopció de decisions sobre aspectes de docència i de gestió del currículum, i per afavorir la seva implantació (objectius anuals, plans o projectes específics, activitats de formació, etc.).

En el curs 2006-2007 els centres que en el curs anterior han fet l'avaluació global diagnòstica aplicaran, amb caràcter experimental, el sistema d'indicadors de centre. Aquests centres rebran formació específica. També rebran assessorament de la Inspecció d'Educació per aplicar el sistema d'indicadors, analitzar-los i concretar accions de millora.

Així mateix, per tal d'aportar elements de reflexió per a l'avaluació dels centres, s'apliquen anualment, a tots els centres de Catalunya, proves per avaluar l'assoliment de les competències bàsiques per part de l'alumnat. Els resultats de les proves permeten reflexionar en el claustre de professors i professores sobre l'assoliment de les competències bàsiques en el centre, analitzar la situació i l'evolució dels resultats en el centre i comparar la situació del centre amb els resultats de Catalunya. El Departament d'Educació i Universitats facilita els resultats obtinguts en les proves en una mostra estadística de centres perquè cada centre pugui comparar els seus resultats.

En aquesta anàlisi cal relacionar els resultats obtinguts en les proves de competències bàsiques, i en altres proves i avaluacions que realitzi el centre, amb els criteris adoptats per a la gestió del currículum i el desenvolupament dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Per interpretar, explicar i millorar els resultats cal analitzar els processos d'ense-

nyament i aprenentatge aplicats en els diferents cursos: activitats d'aprenentatge, estratègies didàctiques i metodològiques, i criteris i estratègies d'avaluació. Per tal d'obtenir una anàlisi més completa de la seva realitat, els centres que apliquin el sistema d'indicadors de centre, i atès que les competències bàsiques n'és un, analitzaran els resultats de les proves de competències bàsiques en el marc del sistema d'indicadors.

En el curs 2006-2007 s'aplicaran al segon curs de cadascun dels cicles de l'educació primària proves de competències bàsiques de l'àmbit lingüístic, amb activitats vinculades a diferents àrees del currículum.

Als efectes de la programació d'activitats del centre cal tenir en compte que les proves d'avaluació de competències bàsiques del curs 2006-2007 s'aplicaran la setmana del 7 al 11 de maig de 2007.

Les proves de competències bàsiques de l'àmbit matemàtic fetes els cursos 2004-2005 i 2005-2006 es trobaran a www.xtec.cat/xarxach/propicant a disposició dels centres que les vulguin utilitzar.

7. Programació general del centre

Els centres educatius han d'explicitar en la programació general els objectius del curs escolar i, si escau, del pla estratègic o de projectes d'innovació educativa, les actuacions que es duran a terme per assolir-los, els recursos i els responsables, els mecanismes de seguiment de la seva implantació i els criteris per a l'avaluació dels resultats.

L'equip directiu presentarà la programació general al consell escolar no més enllà del dia 15 d'octubre. Les activitats i el calendari de reunions podran ser revisats i actualitzats trimestralment. Aquestes revisions també es comunicaran al consell escolar.

8. Programacions didàctiques

Correspon als equips de cicle, en el marc del projecte curricular del centre, i tenint en compte les característiques de l'alumnat, elaborar i actualitzar, abans de l'inici del curs, les unitats de programació de les diferents àrees i les possibles adaptacions curriculars.

Les unitats de programació han d'especificar:

- Els objectius a assolir.
- Els continguts a desenvolupar.
- Les situacions de treball que es duran a terme (individuals i en grup).
- El procediment d'avaluació de l'alumnat (activitats, pautes de correcció, documents d'observació sistemàtica...).

En l'àrea de llengua, les unitats de programació han de reflectir el treball conjunt en llengua catalana i llengua castellana.

Les unitats de programació s'han d'incloure en el projecte curricular. El professorat ha de disposar de les unitats de programació de les àrees que imparteix.

II. Organització del currículum

9. Normativa d'aplicació

En el curs 2006-2007 són d'aplicació el Decret 94/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992), i el Decret 95/1992, de 28 d'abril, pel qual s'es-

tableix l'ordenació curricular de l'educació primària (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

10. Aspectes prioritaris

En el desplegament del currículum es consideren especialment rellevants:

- el desenvolupament d'hàbits i normes en l'educació infantil,
- el desenvolupament de la llengua oral,
- l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura,
- el desenvolupament de la lectura,
- el desenvolupament de competències matemàtiques,
- la potenciació de les llengües estrangeres.

10.1. Hàbits i normes en l'educació infantil

Al llarg de l'etapa d'educació infantil els nens i les nenes han d'anar desenvolupant les seves capacitats cognitives, psicomotors, d'equilibri personal, de relació interpersonal i d'integració social. Les capacitats de relació interpersonal i d'integració social fan referència a la capacitat de comportar-se d'acord amb uns hàbits i normes que els portin cap a una autonomia personal i cap a una col·laboració amb el grup social.

Ser autònom vol dir fer propis els comportaments, sense necessitat de l'adult. En el procés d'aprenentatge el paper del mestre/a i de l'educador/a passa per saber donar tot el suport necessari a l'inici i saber retirar-se a poc a poc per incitar l'autonomia.

En el transcurs de les accions quotidianes a l'aula, l'adult educador pot afavorir el desenvolupament de l'autonomia de l'alumne/a o, al contrari, la seva dependència dels altres. Per afavorir l'autonomia ha de conèixer i respectar l'infant, ha de crear condicions a l'aula que afavoreixen l'autonomia, s'ha de mostrar acollidor i també ha d'establir límits.

La intervenció de l'adult afavoreix la recerca de solucions per part de l'alumne/a si dóna pistes, mostra referents clars, planteja reptes adients, crea conflictes superables, estimula l'assaig i valora positivament els intents que fa l'alumne/a per a la resolució de les activitats plantejades. Alguns dels principis d'actuació del docent per afavorir aquest desenvolupament són:

- Motivar i orientar els alumnes.
- Servir de model educatiu.
- Observar i conèixer les possibilitats i els interessos del grup classe.
- Organitzar l'espai, el temps i els materials.
- Planificar les activitats.

- Valorar el procés d'aprenentatge i conèixer el grau d'assoliment per part dels alumnes dels objectius referits a l'autonomia personal i social del currículum d'educació infantil.

Els hàbits, entesos com un comportament orientat a donar seguretat i eficàcia en el desenvolupament progressiu de cada persona, seran útils als nens i a les nenes per al millor desenvolupament de les seves capacitats, per a l'adquisició dels aprenentatges, per ajudar-los en l'adaptació social i per assolir el màxim d'autonomia possible.

Els hàbits s'ensenyen i s'aprenen. Es considera l'ensenyament-aprenentatge dels hàbits com un procés compartit en què l'alumne/a, gràcies a l'ajut que rep de l'adult, pot mostrar-se progressivament competent i autònom en la resolució de tasques, en la utilit-

zació de conceptes i en la posada en pràctica de determinades actituds. Cal preveure el tipus d'ajuda que necessita l'infant al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge: primer ho fa amb ajuda de l'adult, o amb ajuda d'un company, més tard tan sols amb una mica d'ajuda, amb acompanyament; a poc a poc pot fer-ho tot sol un cop se li ha recordat, o prenent la decisió de forma autònoma. Finalment l'alumne/a ha de ser capaç d'aplicar allò que ha après a fer, o a comportar-se, en situacions diferents. La desvinculació progressiva de l'adult ha de proporcionar-li seguretat i afavorirà la consecució de la pròpia identitat.

És per això que cal tenir en compte les possibilitats de l'infant per complir les indicacions de l'adult, de manera que no s'aboqui al fracàs. L'èxit és un aspecte que permet l'autoafirmació. L'adquisició d'hàbits el farà sentir més segur d'ell mateix. No es pot confondre l'ensenyament-aprenentatge d'hàbits amb una imposició de normes que tan sols garanteix un control de l'alumne/a, però mai una veritable adquisició d'hàbits de comportament.

Els hàbits es fonamenten en valors que guien i regulen la conducta personal i social. La seva adquisició és especialment important i bàsica en l'educació infantil, tot i que s'haurà de vetllar per aquest aprenentatge al llarg de l'educació obligatòria.

A l'aula s'ha d'ensenyar, proporcionar ocasions, oferir models amb la pròpia conducta i donar suport per tal que l'infant aprengui a:

- Participar de manera activa en les activitats i experiències que es proposen.
- Col·laborar en la preparació de les activitats de grup.
- Tenir iniciativa per aportar idees sobre activitats a realitzar.
- Saber compartir els materials comuns.
- Participar en la cura i el manteniment dels objectes i espais col·lectius.
- Tractar amb cura els elements del marc natural i social de l'entorn habitual.
- Relacionar-se amb el professorat i els companys mostrant-se comunicatiu i obert, fent observacions.
- Formular preguntes als adults o als companys sobre aquells esdeveniments que desvetllen curiositat.
- Escoltar els altres.
- Compartir amb altres infants i amb l'adult les observacions i experimentacions.
- Gaudir de les situacions satisfactòries, de les descobertes i de les conquestes.
- Apreciar les aportacions i els treballs propis i dels altres.
- Ajudar i respectar els altres.
- Esforçar-se per trobar solucions tot sol i donar resposta adequada a situacions i dificultats superables que es plantegin.
- Saber demanar ajut quan cal.
- Adonar-se que determinades accions han de fer-se sense l'ajut d'altres persones.
- Mostrar-se satisfet dels progressos assolits.
- Expressar les seves necessitats.
- Esforçar-se per controlar la pròpia acció, els propis impulsos.
- Demostrar autonomia en els hàbits relacionats amb la pròpia netedat, higiene i salut.
- Esforçar-se per actuar seguint les normes establertes a l'escola.
- Observar les normes de respecte i d'educació cívica.

10.2. La llengua oral

El progrés en la competència comunicativa oral de l'alumne/a s'aconsegueix a partir de la interacció amb el mestre o mestra i amb els companys. La producció lingüística dels infants està estretament relacionada amb el model lingüístic docent i, per tant, és bàsica la interacció del docent com a element impulsor de la comunicació verbal i la qualitat del seu model lingüístic (una bona pronúncia, l'ús d'una llengua col·loquial correcta i una actitud positiva davant les situacions comunicatives). L'afavoriment de l'ús correcte de la llengua parlada s'ha de tenir en compte no sols a la classe de llengua, amb una adequada programació de llengua oral en tots els cicles de l'etapa, sinó en totes les activitats escolars i en totes les interaccions personals.

Així mateix, s'ha de vetllar perquè, des de totes les àrees, l'alumnat adquireixi un repertori de lèxic ampli i variat, que tingui en compte els diversos camps semàntics de l'entorn pròxim, ja que aquest bagatge ha d'esdevenir viu i adequat als registres. Per això és fonamental que els mestres plantegin un treball comú de llengua oral amb l'objectiu que l'alumnat faci servir una expressió precisa i acurada en les seves produccions.

Per assegurar un ensenyament funcional i significatiu de la llengua oral s'han d'incorporar, a totes les àrees, estratègies lingüístiques que han estat fins ara més pròpies de la classe de llengua. Cal aconseguir que l'alumnat exerciti l'expressió en les diferents àrees (narració d'un fet, descripció de l'hàbitat d'un animal, precisió d'instruccions per fer un estri, explicació d'un fenomen observat, argumentació d'un punt de vista, etc.), a fi i efecte d'expressar als altres de forma oral allò que ha après. Tots aquests aspectes han de ser recollits en la programació de les diverses àrees.

Determinades activitats afavoreixen l'aprenentatge de la llengua oral. Des d'un punt de vista receptiu, cal atorgar importància al fet d'escoltar tota mena de lectures en veu alta (poesies, lectures guiades, contes, embarbussaments, etc.), siguin fetes pel mestre/a o amb ajuda d'altres mitjans (vídeo, casset, etc.). Des d'un punt de vista productiu, cal fer exercicis de lectura expressiva en veu alta, recitació col·lectiva i individual, representacions, memorització de rodolins, embarbussaments, poesies, etc. També cal tenir present tota mena de jocs orals on, donades unes consignes, l'alumnat hagi de participar-hi de la manera més espontània que pugui.

Aquests principis d'actuació sobre el tractament de la llengua oral i la importància del model lingüístic dels mestres (bona pronúncia, ús d'una llengua col·loquial correcta i una actitud positiva davant les situacions comunicatives) especialment en els primers cursos, han de tenir una cura especial en les aules i escoles on s'apliquen els programes d'immersió lingüística, i en els centres on hi ha nens i nenes que tenen com a llengua familiar una altra que no coincideix amb la llengua d'escola.

10.3. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura

Un cop aconseguida l'escolarització de tot l'alumnat de Catalunya a partir dels tres anys, i tenint en compte les actuacions d'aprenen-

tatge realitzades des del primer moment de l'escolarització al parvulari, és convenient que, tot respectant els ritmes individuals de maduració i de progrés de l'alumnat, l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura s'iniciï de manera sistemàtica i amb caràcter general en l'educació infantil. Així mateix, l'avançament de la llengua estrangera al cicle inicial reforça aquesta necessitat.

La coordinació entre el professorat d'educació infantil i d'educació primària en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la lectura i l'escriptura és essencial perquè l'alumnat consolidi els aspectes fonamentals de la lectura i l'escriptura durant el cicle inicial de l'educació primària.

La lectura i l'escriptura, com a eines primordials i bàsiques de la resta d'aprenentatges, han de constituir un objectiu d'atenció preferent durant tota l'etapa d'educació primària.

Per assegurar una bona coordinació en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura s'han de tenir en compte les orientacions següents:

- Cal un acord de l'equip de mestres en relació amb les bases teòriques sobre la llengua oral, el concepte de lectura i d'escriptura, la planificació del procés d'aprenentatge i la intervenció del professorat.

En les reunions entre cicles s'han de revisar i compartir: els diversos materials de treball, els tipus de textos, etc.; la coordinació de recursos; la biblioteca d'aula (tipus de fons, organització, activitats d'anímació lectora, formació d'usuari, etc.), i s'ha d'assegurar un bon modelatge lector i escriptor dels mestres.

- Les decisions han de tenir present la diversitat lingüística de l'alumnat i han d'establir criteris metodològics comuns d'intervenció. L'aprenentatge de la llengua i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura es fan paral·lelament, sense supeditar-se l'una a l'altra. Les habilitats de comprensió — escoltar i llegir — i les d'expressió — parlar i escriure — estan estretament lligades.

- Els infants han d'adquirir, ben aviat, la competència comunicativa en llengua catalana i han de poder esdevenir lectors competents i escriptors hàbils a fi de poder fer ús de la llengua en tots els processos d'aprenentatge que l'escola i la societat els ofereix i demana.

- Des del moment en què l'infant es posa en contacte amb la llengua escrita s'han de presentar models de textos escrits d'ús social i de tipologia diversa, donant-los la possibilitat d'interpretar-los i construir-los.

Respectant les possibles opcions individuals per al castellà com a llengua dels primers aprenentatges, havent-se iniciat normalment l'ensenyament en català, la llengua castellana s'introduirà en el primer curs del cicle inicial de l'educació primària a nivell oral per arribar, al final del mateix cicle, a transferir al castellà els aprenentatges assolits de lectura i escriptura.

10.4. La lectura

La competència lectora adquireix, en l'educació primària, un paper fonamental en l'aprenentatge, ja que s'utilitza en totes les àrees i en tots els cicles, i esdevé un procés inacabat que haurà de tenir continuïtat en l'educació secundària.

En la comprensió lectora cal considerar dos vessants: l'accés i la selecció d'informació, i el desenvolupament de l'hàbit lector.

D'una banda és important que des de totes les àrees s'impulsi la cerca, la selecció i la gestió d'informació, utilitzant diferents fonts i diferents suports, per tal que els alumnes avancin progressivament en el pensament crític i l'autonomia d'aprenentatge.

Així mateix, la lectura ha de ser estimulada i practicada per tots els mestres que intervingen en el procés educatiu, i des de totes les àrees. Caldrà desenvolupar estratègies i tècniques eficaces de comprensió lectora, com a forma d'accés a la informació i al coneixement i com a gaudi, establint estratègies per als diferents objectius que motiven cada lectura.

Per adquirir un bon hàbit lector cal un entorn afavoridor i estimulador. Els llibres constitueixen per a l'alumnat una ocasió excepcional d'ampliar la seva visió del món, d'iniciar-se en la recerca i de desenvolupar la seva identitat personal. L'organització de la biblioteca d'aula, la creació d'espais d'intercanvi per fer comentaris i recomanacions de lectures, entre altres accions, afavoreixen el gust per la lectura i contribueixen a l'adquisició de l'hàbit de lector.

El programa d'innovació educativa de biblioteques escolars proposa la creació d'un espai d'aprenentatge —"puntedu"—, on es trobin recursos en diferents llenguatges i diferents suports, que s'utilitzin des de totes les àrees per desenvolupar en els alumnes habilitats d'accés a la informació i la gestió del coneixement, i per motivar el gust per la lectura.

10.5. Competències matemàtiques

L'aprenentatge de les matemàtiques ha de comportar a l'alumnat posar en pràctica estratègies essencials de pensament (simbolitzar, relacionar, abstraure, explicar), alhora que es van adquirint els conceptes, els procediments i les actituds que conformen el currículum de l'àrea. El desenvolupament d'aquest pensament i el seu ús en contextos diversos ha de contribuir a l'assoliment de les competències matemàtiques.

Les estratègies d'aprenentatge pròpies de l'àrea, que van des d'habilitats bàsiques com relacionar, comparar, abstraure, ordenar... fins als conceptes interrelacionats, com són els nombres i les operacions, i els procediments que tenen també una base conceptual, com és el treball de la mesura o del càlcul, s'han de desenvolupar de manera comprensiva. Si l'alumne/a comprèn allò que manipula (físicament o mentalment), hi veu una finalitat i va assolint èxits en la resolució de qüestions, tindrà una actitud positiva vers el treball en l'àrea. La no-comprensió, la mecanització excessiva i la manca d'iniciativa per part de l'alumne generen actituds negatives. Treballar matemàtiques implica desenvolupar habilitats d'experimentar, observar, organitzar, planificar, relacionar, classificar, comparar, anticipar, avaluar, estimar, deduir, explicar...

Una pràctica que persegueixi aquestes adquisicions comportarà el plantejament de situacions que representin reptes per als alumnes, situacions que els invitin a posar en qüestió els sabers actuals, que els obliguin a establir altres connexions, a canviar de punt de vista, a contrastar el seu parer amb els dels companys i amb el de l'adult, a justificar i interpretar amb rigor i sistematització i aplicar els coneixements matemàtics en situacions de la vida quotidiana.

Si bé els continguts del currículum de l'àrea de matemàtiques s'estructuren tradicionalment en quatre blocs (nombres i operacions; geometria; mesura; estadística i probabilitat), el desenvolupament competencial comporta que l'activitat matemàtica s'estructuri entorn de tres grans blocs competencials: el raonament matemàtic, la resolució de problemes, i la representació i la comunicació.

El raonament matemàtic ha de ser alhora deductiu, inductiu i creatiu. Deductiu en la mesura que l'alumne/a ha d'aprendre a obtenir una conclusió a partir de les dades d'una situació o un problema i justificar-ne la idoneïtat. Inductiu en la mesura que es demana a l'alumne/a deduir regles o normes a partir d'un conjunt d'observacions, i creatiu perquè l'alumne/a ha d'imaginar diferents combinacions d'operacions per trobar diverses respostes a una situació o un problema. Des d'aquesta perspectiva els alumnes haurien de desenvolupar estratègies per:

- Reconèixer i usar relacions entre idees matemàtiques.
- Entendre com es connecten unes idees matemàtiques amb les altres.
- Fer conjectures i mirar d'investigar per saber si és cert o fals.
- Desenvolupar arguments per defensar el propi punt de vista.
- Usar diferents tipus de raonament: inducció, deducció, analogia...
- Resoldre problemes...

Resoldre problemes es pot entendre com el procés que permet, a partir d'unes informacions conegudes, arribar a inferir-ne d'altres que es demanen. Però resoldre problemes també s'ha de veure com un procés en què els mateixos alumnes s'impliquen en la recerca de respostes. Els alumnes haurien de ser capaços de:

- Construir nous coneixements a partir de la resolució de problemes.
- Resoldre problemes de contextos quotidians i de context matemàtic.
- Aplicar i adaptar estratègies diferents a la resolució de problemes.
- Adquirir confiança en les seves possibilitats i gaudir en el treball matemàtic.
- Ser conscients de les seves pròpies maneres de pensar i entendre, i valorar les dels altres.

D'altra banda, cada vegada més es valora la matemàtica com un llenguatge clar i precís per rebre i donar informació. Aprendre a utilitzar aquest llenguatge significa ser capaç de produir i entendre representacions diferents. Un simple esquema figuratiu que descriu la transformació en un problema elemental d'aritmètica; una expressió numèrica que descriu la mateixa situació; un gràfic de barres que indica els salts de llargada dels alumnes de la classe; punts de referència i girs que descriuen el camí de casa a l'escola; la descripció d'un itinerari; un quadre de doble entrada on es llegeix la informació d'un horari de trens... són llenguatges bàsics i necessaris en la societat d'avui i en el mateix procés d'aprenentatge.

Desenvolupar capacitats de representació i comunicació per aprendre i per comunicar-se de manera efectiva ha de comportar que els alumnes desenvolupin estratègies per:

- Crear i usar diferents representacions per organitzar, recordar i comunicar idees matemàtiques.

– Utilitzar diferents representacions (figuratives, simbòliques, verbals) i passar de les unes a les altres per comunicar-se o resoldre problemes.

– Usar representacions i models per interpretar fenòmens del món físic, del món social o de la mateixa matemàtica.

– Organitzar i consolidar el seu pensament matemàtic a través de la comunicació.

– Comunicar el seu pensament de manera clara i concisa als seus companys, als mestres i als altres adults.

– Analitzar i avaluar el pensament i les estratègies dels altres.

Aquests tres blocs competencials no es poden treballar cada un de manera separada sinó que aquesta distinció dels tres aspectes ha d'ajudar a entendre què hi ha al darrere de "fer" i "aprendre matemàtiques". La consideració d'aquests processos i els sabers essencials de l'àrea per tractar les quantitats, les magnituds, referir-se a l'espai, organitzar i codificar informació afavorirà que els alumnes s'interessin per aquesta àrea i desenvolupin actituds favorables cap al seu aprenentatge.

10.6. Llengües estrangeres

Els centres iniciaran, amb caràcter general, l'aprenentatge oral de la llengua estrangera en el cicle inicial de l'educació primària. Cada centre ha de decidir el moment del cicle més adequat per a la introducció de la llengua estrangera.

Per a un bon aprenentatge de la llengua estrangera és indispensable una bona planificació en el treball de totes les llengües, un mateix tipus de metodologia i un cert lligam amb els temes que es treballen en altres àrees. La introducció de la llengua estrangera al cicle inicial implica, doncs, una revisió del projecte lingüístic del centre tant pel que fa a la llengua estrangera com al plantejament global de les llengües al centre, especialment dels aspectes organitzatius de distribució horària i de progressió dels aprenentatges al llarg dels cicles.

Pel que fa a la llengua estrangera, cal fer una bona planificació que eviti la repetició de continguts al llarg dels cicles, però que n'asseguri l'aprenentatge cíclic, i una programació coherent des del primer contacte amb la llengua fins al final de l'educació primària. L'alumnat de cicle inicial té molta bona memòria a curt termini, aprèn de pressa però també oblidia ràpidament. Això implica que els continguts han de revisar-se diversificant les tasques d'aprenentatge per tal d'ajudar els alumnes a fixar-los. La revisió de continguts els ofereix l'oportunitat de mostrar el que han après i afavoreix la seva autoestima.

Tenint en compte que en aquest cicle l'aprenentatge de la llengua estrangera ha de ser bàsicament oral, cal que el professorat que la imparteixi tingui un bon nivell de llengua oral i que s'utilitzin mitjans audiovisuals que proporcionin als alumnes bons models lingüístics.

L'aprenentatge de la llengua estrangera en el cicle inicial ha de potenciar les competències orals, tant receptives com productives, tenint present des de l'inici els aspectes fonètics i els audius. Així, les competències que s'han de desenvolupar en llengua estrangera en el cicle inicial són les següents:

- Comprendre i respondre verbalment o

per mitjà del gest o accions les instruccions bàsiques d'ús habitual a l'aula.

- Identificar el lèxic bàsic relacionat amb els temes treballats i d'ús habitual a l'aula.

- Comprendre globalment un text oral i identificar i reproduir el lèxic bàsic dins d'aquest context.

- Memoritzar i reproduir cançons, poemes, endevinalles, frases repetitives d'un conte i dramatitzacions curtes.

- Participar en intercanvis orals senzills, habituals de l'aula i pròxims a l'alumnat.

- Reproduir el ritme i l'entonació en missatges orals breus.

- Mostrar interès per utilitzar una llengua diferent per a la comunicació dins l'aula o per participar en activitats lúdiques.

Tots els centres disposen de la publicació *La llengua estrangera al cicle inicial. Aspectes organitzatius i didàctics*, que dona orientacions i recursos per a la iniciació de la llengua estrangera en aquest cicle.

En el marc del que preveu l'apartat b) de l'article 7 de l'Ordre de 25 d'agost de 1994, els centres que disposin de professorat amb els coneixements necessaris i ho considerin adient per als seus alumnes podran sol·licitar, per mitjà dels serveis territorials, l'autorització per impartir alguna àrea o continguts del currículum en llengua estrangera o per introduir la llengua estrangera al parvulari amb dedicació mínima d'una hora setmanal. El director o directora dels serveis territorials, amb l'informe previ de la Inspecció d'Educació, adreçarà la proposta a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa perquè procedeixi a la seva resolució.

Per tal de poder oferir una segona llengua estrangera en el cicle superior, el centre haurà de disposar del professorat amb l'especialitat, la titulació o els coneixements adients i assignar-hi una dedicació mínima d'una hora setmanal.

11. Competències bàsiques

Ser competent va més enllà del domini de determinats coneixements i habilitats; les competències impliquen la capacitat d'utilitzar aquests coneixements i habilitats de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions diferents, cosa que requereix la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada actuació.

En l'educació obligatòria cal prioritzar l'assoliment per tot l'alumnat de les competències que afavoreixen l'autonomia necessària per a l'aprenentatge i per al desenvolupament personal i social.

En l'educació primària és important que l'alumnat adquireixi un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en l'aprenentatge.

En el procés d'aprenentatge s'han de proporcionar als alumnes contextos adequats per a l'adquisició d'aquestes competències:

- La comprensió lectora, treballant especialment els processos de comprensió, com la selecció d'informació, la interpretació, la inferència i l'anticipació, utilitzant textos de tipologia diversa i des de diferents àrees. Habilitats com subratllar, fer anotacions o elaborar esquemes i resums reforcen i afavoreixen la comprensió i l'adquisició de coneixement.

- L'expressió oral i escrita, fent èmfasi en l'ordenació pràctica de les idees, l'elaboració

acurada del contingut i la revisió del resultat per tal de garantir la seva adequació a la finalitat, al context i a la correcció ortogràfica. Activitats com ara exposicions orals, debats i escenificacions, lectura en veu alta, comunicacions personals, exposició oral i escrita de coneixements, idees, arguments i resultats afavoreixen el desenvolupament d'estratègies que els permeten afrontar situacions comunicatives diverses. L'ús de les TIC com una eina de comunicació i d'autocorrecció pot contribuir a la millora d'aquests aprenentatges.

- L'agilitat en el càlcul, treballant comprensiblement els nombres i les operacions, i exercitant diferents estratègies i tipus de càlcul: càlcul exacte i càlcul aproximat, càlcul mental, càlcul escrit i càlcul amb calculadora. Activitats com la realització de càlculs exactes i càlculs aproximats amb temps controlat i amb temps no controlat, la realització d'estimacions, la interpretació d'informacions quantitatives, la utilització d'operacions per resoldre situacions de la vida quotidiana o l'ús de la calculadora per fer aproximacions i tempteigs, afavoreixen el domini i l'agilitat en el càlcul.

- L'autonomia en l'aprenentatge, potenciant el raonament, l'organització de la feina, la col·laboració entre els alumnes, el treball en equip i la reflexió compartida. Desenvolupar activitats com el plantejament de preguntes, la cerca i la selecció d'informació, la planificació i el desenvolupament d'estratègies d'actuació i la valoració de resultats afavorirà que els alumnes esdevinguin més autònoms, conscients dels processos i de les estratègies d'aprenentatge, i que aprenguin a organitzar el seu propi procés d'aprenentatge per aprendre de manera individual o en grup i superar les seves dificultats.

Sense alterar les disposicions de caràcter general que defineixen les distribucions horàries entre les àrees, els centres poden reforçar la dedicació a l'adquisició d'aquestes competències mitjançant:

- El tractament de les competències de manera transversal des de les diferents àrees del currículum.

- La realització de treballs interdisciplinaris en els diferents cicles.

- La dedicació d'hores de les de lliure disposició per treballar de manera específica aquests aspectes.

L'atenció a les competències bàsiques s'ha d'assegurar des de totes les àrees i, per tant, és responsabilitat de tots els mestres. En el marc del seu projecte curricular els centres han de concretar, per a cada cicle, els objectius que garanteixen l'assoliment de les competències bàsiques i determinar l'atenció que cal donar des de cada una de les àrees a les competències que tenen un caràcter més transversal.

A més de les conclusions de la Conferència Nacional d'Educació expressades en el document *Proposta de gradació i avaluació de les competències bàsiques*, contingut en la publicació *Debat sobre el sistema educatiu català. Conclusions i propostes* (Departament d'Ensenyament, 2002) i posteriorment amplades en el document *Relació de competències bàsiques*, que es pot consultar a www.gencat.net/educaciouniversitats/csda/actuacions/est_fin/docs/relacio_cb.pdf, les fonts que serveixen de referència per a la concreció de les competències bàsiques són: els objectius

generals de l'etapa; els continguts del capítol "Continguts fonamentals de les àrees de la publicació Currículum. Educació primària" (Departament d'Ensenyament, 1992) i la concreció de competències de les proves de competències bàsiques que s'apliquen a l'alumnat d'educació primària.

El portal temàtic www.xtec.cat/xarxabc ofereix recursos i materials com a eina de suport als centres per a la millora de l'adquisició de les competències bàsiques dels alumnes.

12. Tecnologies de la informació i la comunicació

Les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen múltiples recursos per a l'acció didàctica i per a l'aprenentatge de l'alumnat, i esdevenen un element de motivació i de dinamització dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge.

En la incorporació de les TIC en l'activitat educativa cal tenir en compte que:

- les TIC han de ser presents en les activitats del currículum, no només com a coneixement sinó també i molt especialment com a eines procedimentals que afavoreixen la innovació pedagògica i l'autonomia en els aprenentatges de l'alumnat;

- la introducció d'una xarxa informàtica de centre permet impulsar noves formes de relacionar-se i la possibilitat de treballar en equip amb professionals i alumnes d'altres centres participant en xarxes de coneixement compartit;

- l'adquisició de competències en tractament de la informació ha d'afavorir una formació harmònica que integri adequadament elements humanístics i científicotecnològics;
- l'alfabetització digital ha de potenciar el desenvolupament de la llengua pròpia.

Per impulsar aquest procés cal que, progressivament:

- s'incorporin estratègies que facilitin la comunicació i la construcció del coneixement compartit emprant:

- diferents llenguatges (orals —ràdio per Internet, *podcast*...—, escrits —edició de pàgines web, participació en blocs...—, audiovisuals —edició de vídeos, producció de dissenys multimèdia...),

- diferents instruments de dinamització propis de l'entorn tecnològic contemporani, com les intranets de centre o la participació en xarxes de tota mena que vagin més enllà de l'estricta comunitat educativa física

- fórmules didàctiques que prioritzin l'ús dels recursos TIC i la feina d'equip;

- es facilitin pautes d'utilització de les TIC que, alhora que n'estenguin l'ús, siguin models de conducta i de respecte a:

- la normativa vigent en matèria de protecció de la intimitat i de respecte a la propietat física i intel·lectual, en concret la legislació referida a protecció de dades personals, danys informàtics i protecció de la propietat intel·lectual de terceres persones;

- els criteris d'accessibilitat que permetin l'accés a la informació i la comunicació des de qualsevol ordinador, amb qualsevol navegador i per part de qualsevol persona, independentment de les seves condicions físiques;

- es tingui cura que:
- s'utilitzi la instal·lació de programari en català per complir el que estableix l'art. 20

de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, i lliure i obert per tal d'evitar el tràfic il·legal d'eines i recursos informàtics;

- s'utilitzin habitualment formats basats en estàndards oberts a l'intercanvi de documents electrònics,

- els materials creats des del centre i accessibles en línia s'ofereixin amb llicències que, alhora que en reconeguin l'autoria, facilitin compartir-los per a usos educatius.

Per a la integració de les TIC en els currículums de les diverses àrees s'ha de considerar:

- L'ús d'eines com el processador de text, presentacions, programes de càlcul, bases de dades, editors gràfics, sensors per a la captació de dades, càmeres digitals...

- L'orientació del treball dels alumnes: ajudant en la tria de la informació de la xarxa internet, treballant amb diverses propostes didàctiques: *webquest*, comunicació per mitjà de comunitats virtuals, projectes telemàtics, blocs, correu electrònic...

- L'adequació dels materials educatius TIC a l'edat dels alumnes i als continguts curriculars.

En l'educació infantil els infants s'inicien en el treball amb ordinador. El ratolí i el teclat són les primeres eines que necessiten controlar. Per això és important començar amb exercicis que contribueixin a adquirir un bon domini d'aquestes eines: aplicacions de resposta immediata, d'estimulació i exercitació autònoma. També poden començar a dibuixar amb l'editor gràfic i a escriure amb el processador de text adaptat.

En l'educació primària l'alumnat ha d'adquirir procediments de tractament de la informació amb eines tecnològiques mitjançant la utilització de programes de suport a l'escriptura (processament de textos), a l'expressió oral (presentacions), al càlcul (activitats de càlcul mental, calculadora...), a l'expressió artística (dibuix, expressió plàstica i musical), a l'estudi de les ciències (activitats amb sistemes de captació de dades i observació amb lupes digitals...), recerca d'informació, etc.

Internet ofereix nombroses possibilitats de disposar de recursos apropiats a les diverses àrees curriculars amb una àmplia gamma de contextos didàctics i d'aprenentatge. En concret, el Departament d'Educació i Universitats, des dels portals XTEC (www.xtec.cat), l'edu365 (www.edu365.com) i Linkat, facilita informació, materials i enllaços d'interès, triats i actualitzats continuament, per a l'aplicació de les TIC al currículum. Portals que, gradualment i progressiva, esdevenen dinàmics i, per tant, permeten d'expressar qualsevol mena d'inquietud que sorgeixi a través de consultes en fòrums i correus electrònics. Cal que el professorat els conegui i que el projecte curricular del centre faci previsions respecte a la seva utilització, seqüenciació i avaluació.

Els canvis de rol que suposen en el concepte d'autonomia en l'aprenentatge impliquen també l'organització d'un espai diferent on l'alumnat trobi resposta a les seves necessitats i pugui desenvolupar les seves capacitats d'aprenentatge. Es requerirà facilitat de moviment per realitzar diferents tipus d'agrupaments i organitzar activitats diverses de forma simultània, potenciant el treball en grup de forma cooperativa.

13. Ensenyament de la religió

D'acord amb la normativa vigent, l'ensenyament de la religió té caràcter optatiu per als alumnes i és d'oferta obligatòria per als centres. Per als alumnes de les etapes d'educació infantil i primària serà d'aplicació allò que disposen els decrets 94/1992 i 95/1992 de 28 d'abril, respectivament.

Per a l'alumnat que no hagi optat per la religió, s'organitzaran, en horari simultani a les classes de religió, 105 hores d'activitats d'estudi en l'àrea de coneixement del medi social i cultural, per tractar els continguts i els objectius que es determinen en l'annex del Decret 95/1992, de 28 d'abril.

La manifestació de l'opció per la formació religiosa és totalment voluntària. En cas de no fer-la, es dedueix que es volen seguir ensenyaments alternatius. El centre oferirà la possibilitat d'optar per la formació religiosa a l'alumnat de nou ingrés, d'acord amb el següent model de declaració sobre l'opció religiosa:

Model de declaració sobre l'opció per la formació religiosa o els ensenyaments alternatius per a l'alumnat de nou ingrés en el centre

A la DIRECCIÓ DEL CENTRE
(nom del centre)

.....

VOLEM que el nostre fill/filla
(nom i cognoms)

.....

rebí FORMACIÓ RELIGIOSA

- catòlica
- evangèlica
- islàmica
- jueva

..... d
de 200.....

Firma del pare o de la mare o del tutor o
tutora de l'alumne/a

Nota:

La senyalització de la casella de l'opció religiosa és totalment voluntària. En cas de no senyalar-la, l'alumne/a cursarà els ensenyaments alternatius.

Els pares, mares o tutors dels alumnes, per iniciativa seva, poden modificar l'opció feta abans del començament de cada curs escolar. En aquest cas, la rectificació s'ha de comunicar per escrit a la direcció del centre durant el darrer trimestre del curs anterior.

Quan havent-hi alumnes que ho sol·licitin no hi hagi mestres a la plantilla del centre habilitats per impartir l'àrea de religió, la direcció del centre ho comunicarà als serveis territorials corresponents, a fi que es pugui fer arribar la petició als responsables de la confessió religiosa corresponent.

La petició de plaça en un centre privat amb caràcter propi que expressi una confessió religiosa és una manera d'optar per una formació religiosa i moral concreta i, per tant, pressuposa també l'opció per l'ensenyament de la religió corresponent. No obstant això, en casos determinats les famílies poden sol·licitar a la direcció del centre que els seus fills o filles cursin els ensenyaments alternatius.

14. Avaluació i promoció de l'alumnat

L'avaluació de l'alumnat ha de ser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del progrés dels aprenentatges de l'alumnat, integrant les aportacions i observacions efectuades en cada una de les àrees d'aprenentatge i no pas la suma o combinació numèrica de resultats obtinguts en les diverses àrees.

L'avaluació s'ha de dur a terme amb referència als objectius i continguts fixats en el currículum i els criteris d'avaluació establerts pel centre en el projecte curricular i les unitats de programació, posant èmfasi en l'assoliment de les competències bàsiques. En l'avaluació s'han de tenir en compte els progressos de l'alumnat, atenent la seva diversitat de ritmes d'aprenentatge i, si escau, les adaptacions curriculars que s'hi facin.

Atès que els ritmes personals de creixement físic i intel·lectual dels alumnes poden tenir diferències importants respecte als valors mitjans corresponents a l'edat natural, en el moment de decidir el pas de curs o la promoció de cicle convé analitzar acuradament la situació real de desenvolupament del nen o de la nena i valorar la conveniència de passar al curs següent o la possibilitat de continuar un any més en qualsevol dels cicles o cursos de l'etapa per tal de garantir l'assoliment o afermament de les competències bàsiques. Aquesta anàlisi s'ha de fer especialment al final de l'etapa per tal de garantir que els alumnes tinguin assolides les competències necessàries per a l'inici de l'educació secundària obligatòria.

En l'educació primària és important l'assoliment d'un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en el treball escolar. A fi d'assegurar que al final de l'etapa tot l'alumnat assolix aquestes competències, cal que els centres defineixin per a cada cicle el nivell que en cadascuna es considerarà referent bàsic en l'avaluació de l'alumnat.

Per a aquells alumnes que passen de curs o promocionen de cicle sense haver assolit els objectius de l'anterior, caldrà establir les mesures educatives necessàries per afavorir l'assoliment d'aquests aprenentatges. Les mesures poden ser organitzatives però han d'incidir fonamentalment en les estratègies didàctiques i metodològiques i en el procés d'avaluació de l'alumnat. En qualsevol cas, s'ha d'avaluar continuament el progrés en l'assoliment dels objectius dels cicles anteriors i, consegüentment, s'han de revisar constantment les estratègies més convenients per aconseguir-ho, procurant detectar i atendre aquestes dificultats al més aviat possible.

Així mateix, a partir de l'avaluació s'han d'analitzar els resultats globals del grup i prendre, si escau, decisions de millora sobre els objectius i les estratègies metodològiques que s'utilitzen.

Tot i que amb caràcter general en el conjunt de l'educació primària només hi ha una possibilitat ordinària de mantenir-se un any més en un cicle, s'ha de tenir present que hi ha la possibilitat d'autoritzar modificacions del currículum que poden implicar, tal com diu la disposició vigent, l'allargament del període d'escolarització en l'etapa.

L'adquisició de les capacitats a assolir en

l'etapa d'educació infantil no és una condició necessària per a l'accés a l'educació primària. Només en casos excepcionals es podrà considerar la conveniència que un infant resti un any més al parvulari. En aquests casos s'actuarà d'acord amb el procediment previst en l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994), sobre modificacions dels elements prescriptius del currículum.

III. Organització del curs

15. Calendari escolar

Tots els centres han d'atenir-se al calendari escolar per al curs 2006-2007, aprovat amb caràcter general per a tots els centres de nivell no universitari per l'Ordre EDC/207/2006, de 24 d'abril (DOGC núm. 4623, de 28.4.2006).

16. Horari del centre

Fora de l'horari lectiu destinat a l'ensenyament reglat el centre pot programar activitats complementàries i extraescolars. La realització d'aquestes activitats, que seran de caràcter voluntari, no pot comportar, a l'alumnat que no hi participi, discriminació o modificació de l'horari lectiu o del calendari escolar.

La programació de les activitats que hagin de ser realitzades fora del recinte escolar o que pel seu caràcter general impliquin l'alteració de l'horari lectiu habitual, s'haurà d'incloure en la programació general del centre o s'haurà de preveure amb l'antelació mínima d'un trimestre i ser aprovada pel consell escolar. En el marc d'aquesta programació, les activitats concretes les autoritzarà el director o directora i es comunicaran al consell escolar en la primera reunió d'aquest.

No es podran fer sortides amb menys de dos acompanyants, un dels quals haurà de ser necessàriament mestre/a, llevat d'aquelles sortides en què el consell escolar determini altres condicions que exigeixin una proporció superior.

A l'alumnat que participi en activitats fora del centre li caldrà l'autorització escrita dels pares, mares o representants legals.

17. Horari de l'alumnat

Es defineix com a horari de classes de l'alumnat el corresponent a l'horari propi del procés d'ensenyament-aprenentatge del currículum establert, que inclou el temps d'esbarjo, considerat part integrant de l'esmentat procés.

L'assistència de l'alumnat al centre és obligatòria. El mestre/a tutor/a ha de comunicar les absències no justificades als pares, mares o representants legals dels alumnes. En el cas d'absències repetides, dins el marc d'actuacions previst per a aquests casos en el centre, s'ha de procurar en primer lloc la solució del problema amb l'alumne/a i el pare, mare o representant legal, i, si cal, se sol·licitarà la col·laboració de l'EAP i dels serveis d'assistència social del municipi.

L'activitat d'aprenentatge, en el sentit d'assoliment dels objectius i exercitació en els coneixements i les activitats bàsiques, s'ha de realitzar dins l'horari lectiu. El treball a proposar fora d'aquest horari pot consistir en la realització d'activitats d'observació, treballs d'informació, coneixement i contrast de la realitat social, artística, esportiva..., i s'ha d'evi-

tar la realització de tasques repetitives no contextualitzades o d'una durada excessiva. Aquestes tasques no han d'obstaculitzar la necessària dedicació dels alumnes al lleure.

IV. Aspectes generals

18. Drets i deures dels alumnes

El reglament de règim interior s'ha d'ajustar a allò que disposa la normativa sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius de nivell no universitari de Catalunya. En aquest sentit l'òrgan resolutori ha de ser el director o directora del centre i s'han de respectar les atribucions que l'article 127.f de la LOE atribueix al consell escolar.

Els centres poden resoldre, mitjançant processos de mediació, els conflictes generats per conductes de l'alumnat contràries a les normes de convivència.

L'aplicació de mesures correctores per conductes contràries a les normes de convivència del centre ha de seguir el procediment establert en la normativa vigent. No podran imposar-se sancions per conductes greument perjudicials per a la convivència del centre sense la instrucció prèvia d'un expedient de la forma indicada en la normativa vigent, amb el benentès que la resolució final de l'expedient correspon a la direcció del centre.

19. Foment de la igualtat d'oportunitats per a nois i noies

Els centres han de promoure la igualtat d'oportunitats per a nois i noies i evitar els comportaments i les actituds discriminatòries per raó de sexe, principi que han de reflectir convenientment en els seus projectes educatius i curriculars. Així mateix, els centres han de posar una cura especial a evitar els referents i continguts androcèntrics i homofòbics en el desenvolupament del currículum, eliminar els llenguatges i els comportaments sexistes, promoure la prevenció de conductes abusives i fomentar la no-agressivitat en les relacions interpersonals.

El Departament d'Educació i Universitats impulsarà mitjançant convocatòria pública el desenvolupament de projectes de coeducació que contribueixin a potenciar la igualtat d'oportunitats dels alumnes i les alumnes i integren la perspectiva de gènere en els aprenentatges.

20. Llibres de text

Els llibres de text escollits pels centres, excepte els de llengua castellana i els de llengües estrangeres, han de ser en català, llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya. A la Vall d'Aran seran en aranès aquells que les disposicions específiques estableixin.

Els llibres de text no poden ser substituïts abans de transcórrer un període mínim de quatre anys. Només en casos excepcionals, i per raons plenament justificades, el director o directora dels serveis territorials, amb informe previ de la Inspecció d'Educació, pot autoritzar-ne la substitució.

D'acord amb la normativa vigent, els centres docents han d'exposar en el tauler d'anuncis la relació de llibres de text seleccionats per al curs següent abans del 30 de juny, per cursos i cicles i indicant-ne el títol, l'autoria i l'editorial.

21. Simultaneïtat d'estudis d'educació primària i estudis de dansa

L'alumnat que cursi estudis de dansa en un centre oficial, autoritzat o reconegut pel Departament d'Educació i Universitats, amb una dedicació horària d'almenys 7 hores setmanals, podrà sol·licitar modificació de l'àrea d'educació física.

El director o directora del centre trametrà als serveis territorials la documentació següent:

- Sol·licitud de modificació signada pel pare, mare o tutor legal de l'alumne/a.

- Certificació de matrícula del centre d'ensenyament de dansa en què l'alumne/a està matriculat, on consti la dedicació horària setmanal.

- Proposta de modificació del currículum, indicant-hi els canvis que es formulen amb relació als components de l'àrea.

Els serveis territorials, en el termini de quinze dies, adreçaran la proposta, amb l'informe de la Inspecció d'Educació, a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa, la qual la resoldrà abans de dos mesos a comptar de la presentació de la sol·licitud.

La resolució d'autorització de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa serà comunicada al director o directora del centre, que la incorporarà a l'expedient de l'alumne/a conjuntament amb la documentació corresponent a la sol·licitud de modificació individualitzada del currículum.

22. Salut i seguretat

22.1. Farmaciola

En cada centre hi ha d'haver una farmaciola en un lloc visible, si pot ser fresc i sec, a l'abast conegut de tothom, tancada però no amb clau, preferentment a prou altura perquè no sigui accessible als alumnes petits, i pròxima a un punt d'aigua.

A prop de cada farmaciola i en un lloc visible, també hi ha d'haver les instruccions bàsiques de primers auxilis i de contingut de la farmaciola, les quals, de manera orientativa, poden ser les que el Departament d'Educació i Universitats facilita als centres mitjançant la pàgina www.xtec.cat/innovacio/salut/farmaciola.pdf

El contingut de les farmaciolses s'ha de revisar periòdicament per tal de reposar el material i controlar les dates de caducitat.

22.2. Prevenció del tabaquisme i de l'alcoholisme

Les mesures i accions per a la prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència estan regulades per la Llei 20/1985, de 25 de juliol de 1985 (DOGC núm. 572, de 7.8.1985), modificada per la Llei 10/1991, de 10 de maig (DOGC núm. 1445, de 22.5.1991) i per la Llei 8/1998, de 10 de juliol (DOGC núm. 2686, de 22.7.1998).

La Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries per fer front al tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes de tabac (BOE 309, de 27.12.2005) implanta mesures adreçades a la prevenció de les patologies derivades del consum de tabac.

Aquestes mesures fan referència al consum i a la venda de tabac, a l'augment dels espais sense fum, a la limitació de la disponibilitat i accessibilitat als productes de tabac. La llei in-

sisteix especialment en el paper modèlic dels professionals docents i sanitaris, en la seva tasca educativa, de sensibilització, conscienciació i prevenció mitjançant el foment d'estils de vida sense tabac.

D'acord amb tota la normativa esmentada, es prohibeix la venda i el subministrament de productes del tabac, i també fumar en totes les dependències dels centres docents.

La prohibició afecta el professorat, el personal d'administració i serveis i tota persona que estigui dins de qualsevol dels recintes esmentats.

La normativa preveu que els centres docents no tinguin àrees reservades per a fumadors.

Tampoc no és permesa la venda ni el consum de begudes alcohòliques en els centres docents. Es recorda que són alcohòliques totes les begudes amb més de 0,5 graus d'alcohol. La cervesa es considera beguda alcohòlica.

La titularitat ha de vetllar pel compliment de les mesures previstes en la normativa i la creació i el manteniment d'una cultura organitzativa que promogui un ambient saludable lliure de fum.

L'incompliment de la normativa serà degudament advertit i, si escau, sancionat.

Es pot consultar més informació relacionada a: www.gencat.net/educacio/depart/salut_laboral.htm

22.3. Control de plagues

Per tal de minimitzar l'exposició a pesticides i prevenir els seus efectes nocius sobre la salut de les persones, les mesures de control de plagues s'aplicaran quan siguin estrictament necessàries, evitant, sempre que es pugui, les actuacions de caràcter merament preventiu. Quan s'hagin de dur a terme, caldrà atènyer-se a les recomanacions que a aquest efecte ha dictat la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut.

22.4. Plans d'emergència

La Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya (DOGC núm. 2401, de 29.5.1997), la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10.11.1995) i el Reial decret 486/1997, de 14 d'abril (BOE núm. 97, de 23.4.1997), determinen la necessitat de tenir fet i actualitzat el pla d'emergència del centre i la realització d'un simulacre a l'any com a mínim.

Per donar compliment a aquesta normativa, de caràcter obligatori per a tots els centres, caldrà elaborar, revisar i actualitzar periòdicament el pla d'emergència. És aconsellable utilitzar el manual del pla d'emergència del centre, editat pel Departament d'Educació i Universitats. Es pot trobar a www.gencat.net/educacio/centres/pla.htm.

23. Ús d'imatges d'alumnes

L'accés de tots els centres educatius a Internet i l'ús de les noves tecnologies que el Departament d'Educació i Universitats impulsa en els darrers anys facilitada que molts centres disposin de les seves pròpies webs i de mitjans de reproducció digitals. Això comporta que la imatge dels alumnes i de les alumnes pugui trobar-se a la xarxa.

Atès que el dret a la pròpia imatge està reconegut en l'article 18.1 de la Constitució

i regulat per la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, sobre el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, es fa necessari que, prèviament a la publicació a les pàgines web dels centres educatius d'imatges d'alumnes on aquests siguin clarament identificables, s'hagi d'haver obtingut el consentiment dels pares, mares o tutors legals.

Per facilitar l'obtenció d'aquest consentiment de manera genèrica, el centre ha de lliurar als pares, mares o tutors legals de l'alumnat un model d'autorització i els ha d'informar de la possibilitat de publicació a la web del centre d'imatges on apareguin els seus fills o filles en activitats escolars lectives, complementàries o extraescolars; en aquest model es demanarà autorització per a la publicació a la web. Amb aquesta finalitat s'adjunta un model d'autorització que els centres haurien de demanar que fos emplenat i signat pels pares, mares o tutors.

Aquest consentiment, per al cas d'imatges clarament identificables, ha de donar-se també per a qualsevol altre sistema de captació d'imatge (filmacions, fotografies, etc.) destinat a ser reproduït en televisió, revistes, publicacions de propaganda, llibres o qualsevol altre mitjà de difusió pública.

Model de sol·licitud d'autorització

El centre disposa a Internet d'un espai web (adreça o adreces web) on informa i fa difusió de les seves activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars.

En aquesta pàgina (o pàgines) web es poden publicar imatges en les quals apareguin, individualment o en grup, alumnes realitzant les esmentades activitats.

Atès que el dret a la pròpia imatge és reconegut en l'article 18.1 de la Constitució i regulat per la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, sobre el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, la direcció d'aquest centre demana el consentiment als pares, mares o tutors legals per poder publicar fotografies on apareguin els seus fills i filles i on siguin clarament identificables.

(Nom i cognoms), amb DNI o passaport, autoritzo que la imatge del meu fill / de la meua filla pugui aparèixer en fotografies corresponents a activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars organitzades pel centre i publicades en:

- pàgines web del centre,
- filmacions destinades a difusió pública no comercial,
- fotografies per a revistes o publicacions d'àmbit educatiu.

Signatura,
(lloc), d..... de 200.....

24. Participació de les famílies

La col·laboració i la participació de les famílies dels alumnes és imprescindible per assolir els millors resultats educatius en un centre i contribuir a la millor integració escolar i social de l'alumnat.

En el cas de les famílies novingudes, el centre establirà els mecanismes necessaris per facilitar la seva integració en la vida del centre.

Una primera dimensió de col·laboració i participació és la que es dona normalment

a través del tutor o tutora i que es refereix al seguiment continuat dels progressos educatius de cada noi i noia durant tot el seu temps de permanència a l'escola. La programació horària del centre tindrà en compte les possibilitats dels pares i mares per tal de facilitar-los les entrevistes amb els tutors de llurs fills i filles.

Una segona dimensió és la de caràcter col·lectiu: la participació de pares i mares com a sector de la comunitat educativa en la gestió del centre. En aquest sentit, cal tenir present que per garantir la presència de mares i pares en la vida del centre s'han de satisfer unes condicions mínimes:

- facilitar espais, i l'accés a aquests espais en l'horari adequat, per a les activitats de les associacions de mares i pares,
- reservar espais en el tauler o sistema d'anuncis del centre per a les associacions de mares i pares,
- establir un calendari de contactes periòdics entre l'equip directiu del centre i les associacions de mares i pares.

Així mateix, per tal que el consell escolar del centre sigui efectivament un organisme de participació de les famílies, és necessari que:

- es programi un calendari de reunions que n'inclouï, com a mínim, una a començament de curs, una altra al final i una cada trimestre,
- les reunions del consell escolar tinguin lloc en un horari que permeti l'assistència dels representants de mares i pares,
- la convocatòria de les reunions s'efectuï amb prou antelació,
- es faciliti prèviament informació i documentació dels temes que es tractaran en les sessions del consell escolar,
- es confeccioni l'ordre del dia de les sessions de manera que incorpori els punts que pugui sol·licitar el sector de mares i pares,
- es difonguin a tota la comunitat educativa els acords del consell que siguin d'interès general,
- es garanteixi al sector de mares i pares membres del consell escolar la disponibilitat de les actes de les sessions del consell.

Els pares i les mares dels alumnes poden col·laborar també en el desenvolupament d'activitats generals i ordinàries que es fan al centre i en les activitats organitzades, si escau, dins el Pla educatiu d'entorn.

V. Formació permanent del professorat

D'acord amb el *Pla marc de formació permanent 2005-2010*, el Departament d'Educació i Universitats desenvoluparà programes de formació en els àmbits següents:

- Escola inclusiva
- Currículum
- Tecnologies de la informació i la comunicació
- Millora personal i desenvolupament professional
- Gestió de centres

Les activitats de formació per a la millora de la pràctica docent i l'adquisició de nous coneixements, normalment incloses en els plans de formació de zona (PFZ) i coordinades des dels centres de recursos pedagògics del respectiu àmbit territorial, es faran en horari laboral no lectiu del professorat, llevat dels

casos excepcionalment autoritzats per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa.

Aquesta formació es pot consultar a www.xtec.cat/formacio

VI. Referents normatius

Organització general del curs

– Decret 75/1992, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a Catalunya (DOGC núm. 1578, de 3.4.1992).

– Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya (DOGC núm. 4670, de 6.7.2006).

– Ordre EDC/207/2006, de 24 d'abril, per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2006-2007 per als centres docents no universitaris (DOGC núm. 4623, de 28.4.2006).

Curriculum

– Decret 94/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

– Decret 95/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

– Decret 223/1992, de 25 de setembre, de modificació dels decrets 95/1992 i 96/1992, de 28 d'abril, pels quals s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària i l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 1662, de 28.10.1992).

– Ordre de 25 d'agost de 1994, per la qual s'estableix el procediment per a l'autorització de modificacions dels elements prescriptius del currículum de l'etapa d'educació infantil i de l'etapa d'educació primària (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

Avaluació d'alumnes

– Ordre de 12 de novembre de 1993, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació primària (DOGC núm. 1826, de 26.11.1993).

– Ordre de 23 de febrer de 1994, de modificació de l'Ordre de 12 de novembre de 1993, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'e-

ducació primària (DOGC núm. 1870, de 9.3.1994).

– Ordre de 13 d'octubre de 1994, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació infantil (DOGC núm. 1972, de 14.11.1994).

Avaluació de centre

– Ordre de 20 d'octubre de 1997, per la qual es regula l'avaluació dels centres docents sostinguts amb fons públics (DOGC núm. 2511, de 5.11.1997).

Projecte lingüístic

– Decret 362/1983, de 30 d'agost, sobre l'aplicació de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística de Catalunya, a l'àmbit de l'ensenyament no universitari (DOGC núm. 359, de 31.8.1983).

– Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 9.1.1998).

Educació especial

– Decret 299/1997, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials (DOGC núm. 2528, de 38.11.1997).

Plans estratègics de centre

– Decret 132/2001, de 29 de maig, pel qual es regulen els plans estratègics dels centres docents sostinguts amb fons públics (DOGC núm. 3401, d'1.6.2001).

– Resolució de 19 de desembre de 2002, per la qual s'autoritzen els plans estratègics dels centres docents de Catalunya sostinguts amb fons públics per al període 2003-2007 (DOGC núm. 3790, de 30.12.2002).

– Resolució de 13 de gener de 2004, per la qual s'autoritzen els plans estratègics dels centres docents de Catalunya sostinguts amb fons públics per al període 2004-2008 (DOGC núm. 4052, de 20.1.2004).

– Resolució EDC/185/2006, de 31 de gener, per la qual s'autoritza la pròrroga, per al curs 2006-2007, de plans estratègics de centres docents que finalitzen el curs 2005-2006 (DOGC núm. 4567, de 7.2.2006).

Programes d'innovació educativa

– Ordre EDC/179/2005, de 22 d'abril, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes d'innovació educativa duts a terme per centres docents sostinguts amb

fons públics de Catalunya (DOGC núm. 4375, de 2.5.2005).

– Resolució EDC/1329/2005, de 25 d'abril, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes de centres docents, d'educació infantil i primària i d'educació secundària de Catalunya, de titularitat del Departament d'Educació, per participar en un pla experimental de llengües estrangeres (DOGC núm. 4375, de 2.5.2005).

– Ordre EDC/102/2006, de 9 de març, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes d'innovació educativa duts a terme per centres docents sostinguts amb fons públics de Catalunya (DOGC núm. 4596, de 20.3.2006).

– Resolució EDC/648/2006, de 9 de març, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes de centres docents, d'educació infantil i primària i d'educació secundària de Catalunya, de titularitat del Departament d'Educació, per participar en un pla experimental de llengües estrangeres (DOGC núm. 4596, de 20.3.2006).

Salut i seguretat

– Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10.11.1995).

– Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció (BOE núm. 27, de 31.1.1997).

– Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil a Catalunya (DOGC núm. 2401, de 27.5.1997).

Protecció de dades

– Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (BOE núm. 298, de 14.12.1999).

– Reial decret 994/1999, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de mesures de seguretat dels fitxers automatitzats que continguin dades de caràcter personal (BOE núm. 151, de 25.6.1999).

– Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual (BOE núm. 97, de 22.4.1996).

– Llei orgànica 10/95, de 23 de novembre, del Codi penal (BOE núm. 281, de 24.11.2005), modificada per Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre (BOE núm. 283, de 25.11.2003).

ANNEX

Elaboració de plans intensius en l'etapa d'educació primària

1. Síntesi de la informació més rellevant obtinguda en el procés d'avaluació inicial de l'alumne/a¹

Informació sobre les àrees del currículum

Llengua _____

Matemàtiques _____

Altres proves _____

Informació sobre aspectes del context sociofamiliar (extreta bàsicament de les entrevistes amb la família; cal tenir en compte, però, que pot haver-hi altres fonts d'informació –EBASP, entitats...)

Context familiar _____

Context socioeconòmic _____

Escolarització _____

Aspectes socioemocionals _____

Altra informació _____

1. La informació d'aquest apartat ha de ser bàsicament qualitativa. Per aquesta raó s'ha optat per presentar un model amb pauta oberta, amb espai per redactar, ja que permet recollir millor la riquesa de detalls. En aquest sentit, cal remarcar que les preguntes que s'apunten en el document són orientatives i no estan pensades per ser formulades directament a l'alumne/a (de manera molt especial les que fan referència als aspectes emocionals).

2. Llista de necessitats educatives (cal ordenar-les per ordre de prioritat)

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

3. Orientacions metodològiques generals del treball amb l'alumne/a

4. Previsió dels recursos organitzatius que s'aplicaran per atendre les necessitats educatives de l'alumne/a i dels professionals que hi intervindran

Recurs organitzatiu

- Aula d'acollida Data d'entrada: ___ / ___ / ___ Hores/setmana: _____
- Grup classe ordinari
- Agrupament flexible
- Grup reduït de suport
- Atenció individualitzada

Professional que hi intervé

- Tutor/a aula d'acollida
- Tutor/a grup classe de referència
- Professorat de suport. Àrees:

- Professionals externs

_____ , _____ d _____ 200 _____

Signat

(cap d'estudis, tutor/a d'aula d'acollida i mestres que intervenen en el grup classe en què està adscrit/a l'alumne/a)

5. Planificació del treball amb l'alumne/a²

Data ____ / ____ / ____

Assistents _____

Material curricular

Àrees	Material

Avaluació

Àrees	Criteris d'avaluació	Instruments d'avaluació	Seqüència avaluativa	Avaluador/a

Adequacions del currículum

Àrees	Adaptacions	Modificacions

Signat (assistents a la reunió de seguiment)

2. Cal fer aquesta graella de bell nou cada vegada que es faci una sessió de seguiment. A més de la informació que ha de constar en aquest quadre, cal consignar-hi també l'horari de l'alumne/a. A aquest efecte hi ha dues propostes de fulls d'horari en aquest annex.

6. Seguiment de la incorporació de l'alumne/a al grup classe de referència durant tot l'horari lectiu (durant un curs amb periodicitat trimestral)

Data ____ / ____ / ____

Responsable _____

Progressos/dificultats _____

Mesures que cal adoptar _____

Data ____ / ____ / ____

Responsable _____

Progressos/dificultats _____

Mesures que cal adoptar _____

Data ____ / ____ / ____

Responsable _____

Progressos/dificultats _____

Mesures que cal adoptar _____

_____, ____ d _____ 200__

Signat

(cap d'estudis, tutor/a d'aula d'acollida i mestres que intervenen en el grup classe en què està adscrit/a l'alumne/a)

Elaboració de plans intensius en l'etapa d'educació primària. Proposta 1

Cal fer un full nou cada vegada que es revisi el cas i s'hi faci algun canvi.

Hores àrea*	Àrea	Mestre/a	Hores d'aula ordinària	Hores d'aula d'acollida	Hores de suport	Adaptació de la matèria**
	Llengua i literatura (catalana i castellana)					
	Llengües estrangeres					
	Coneixement del medi social i cultural					
	Coneixement del medi natural					
	Educació artística: música					
	Educació artística: visual i plàstica					
	Educació física					
	Matemàtiques					
TOTAL						

* Hores que cursa el grup classe d'aquella matèria.

** Aquí es fa constar si es fa alguna adequació de la matèria i el material que es treballarà a l'aula ordinària: llibre de text, dossier adaptat (caldrà indicar quin), etc.

Elaboració de plans intensius en l'etapa d'educació primària. Proposta 2

En cada espai hi ha sis columnes, una per a cada trimestre, fins a dos cursos sencers. Un procés desitjable hauria d'anar incrementant les hores que participa a l'aula ordinària i disminuint les que roman a l'aula d'acollida. Les altes poden anar variant en funció del progressu coneixement de l'alumne/a i del grup, d'acord amb l'organització i recursos del centre. En aquest full pot quedar reflectit aquest procés, els estancaments i fins i tot les incoherències.

Data d'arribada ____ / ____ / ____

Àrees	Aula ordinària						Aula d'acollida						Altres*					
Llengua i literatura (catalana i castellana)																		
Llengües estrangeres																		
Coneixement del medi social i cultural																		
Coneixement del medi natural																		
Educació artística: música																		
Educació artística: visual i plàstica																		
Educació física																		
Matemàtiques																		

* Si s'omple l'apartat d'Altres, cal fer-hi constar ell/la professional o el recurs (per exemple: logopeda, fisioterapeuta, etc.)